

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103. TELEPHONE: 431-6344

LIV.

Liepa — July 9, 1969

Nr. 54

ILIustruotas tautinės minties lietuvių laikraštis

EUROPOS VIENYBĖ

PO PRANCŪZIJOS IR PRIEŠ VOKIETIJOS RINKIMUS

Naują Prancūzijos vyriausybę DER SPIEGEL kvalifikavo kaip: "NIE-MALS ZUVOR SU EURO-PAEISCH" — niekados nebūusia taip europietiška, o Amerikos TIME jos sudarymo proga pranešė apie senų svajonių atgimimą — EUROPE'S DREAMS OF UNITY REVIVE.

Iš tikro kalbos apie tai pagyvėjo ir padažnėjo, tačiau praktiškai žiūrint kelias į tą vienybę liko toks pats ilgas kaip buvo. Tiesa, naujoje Prancūzijos vyriausybėje girdimos Europos vienybės smarkių šalininkų kaip naujo užsienio reikalų ministerio Maurice Schumano ir jau senesnio politiko Rene Pleven pavardės. Be to ir naujas finansų ministeris Valery Giscard d'Estaing yra dabar linkęs į didesnę bendravimą negu kad jis buvo 1962-66 metais. Tačiau naujas Prancūzijos prezidentas Pompidou ir jo nauja vyriausybė su Jacques Chaban-Delmas priešakyje yra gaulistai. Tiesa, į Europos susivienijimą jie žiūri palankiau negu de Gaulle, tačiau tam tikslui visai nesiruošia paaugoti Prancūzijos tautinių interesų dar neesamam Europos junginiui.

Reikia priminti, kad praktiškai šešios Vakarų

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Europos valstybės aktyviai bendrauja tik ūkinėje srityje, sudarydamos Bendrąją Europos Rinką. Žinia, ūkinis bendravimas ilgai nui veda ir prie politinio susijungimo, tačiau srityje Europoje nepadaryta didesnės pažangos. Ji dar nekalba ir greit nekalbės vienu balsu.

Didžiosios Britanijos priėmimas į Bendrąją Rinką turi daugiau ir svarbesnių kliūčių negu asmeniškos de Gaulle simpatijos stoka. Britų ūkinė padėtis nūdien yra dar sunkesne negu kad buvo prieš penkis metus de Gaulle ištarus savo "ne". Pavyzdžiui, labai sunku būtų sutaukyti britų ir Bendrosios Rinkos valstybių agrarinę politiką. Pastarosios maitais stengiasi išlaikyti žemės ūkio gaminių aukštas kainas. Britanija elgiasi atvirkščiai: žemomis pasaulinės rinkos kainomis ji stengiasi sumažinti savo pragyvenimo kaštus. Tokiu būdu, D. Britanijai įstojus į Bendrąją Rinką, joje tuojuo pakiltų maisto kainos. Nemažumas, kuris turėtų išsilyginti tik per kelis metus, britų ūkiui pradėjus naudotis platesnės rinkos privalumais. Yra ir kitų

sunkiai išsprendžiamų problemų.

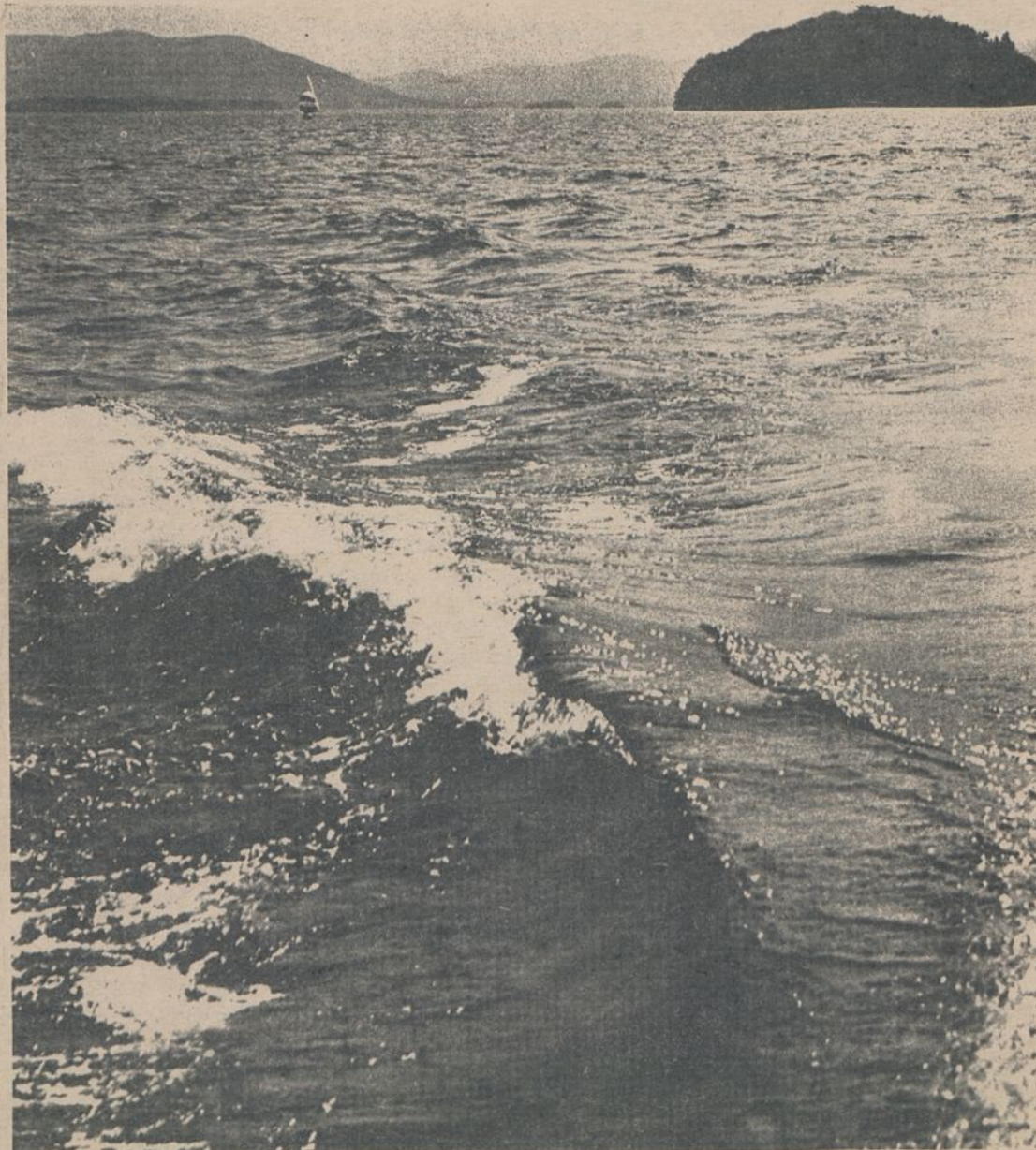
Grįžtant prie politinių momentų reikia pastebėti, kad čia esama dar daugiau problemų negu ūkinėje srityje. Tiesa, Vakarų Vokietijos kancleris Kiesingeris visai teisingai konstatavo, kad esą "negrąžu, kad 200 milijonai amerikiečių rūpinasi 300 milijonų europiečių saugumu", tačiau tą susidariusią tvarką sunku pakeisti ir jo finansų ministro Straussio pasiūlymas sudaryti bendrą britų-prancūzų atominę pajėgą. Tokie toli siekiai pareiškimai laikomi daugiau rinkimine oratorija, negu praktiškais politiniais pasiūlymais.

Mat, Vakarų Vokietijoje šių metų rugsėjo mėn. įvyks naujo federalinio seimo rinkimai. Iki šiol jame daugumą turėjo koalicinė social. ir krikščionių demokratų vyriausybė, remiama beveik 90% visų atstovų. Koalicija buvo sudaryta, nes nė viena didžiųjų partijų neturėjo absoliučios daugumos, o koalicijos reikalaavo ir tų partijų ir krašto interesai. Nors ir ne visi koalicijos pasistatytų tikslai buvo pasiekti, ji stabilizavo krašto ūkį. Pasisekimas, kuriuo didžiūojasi abi partijos. Kadangi vokiečiai šiuo metu džiaugiasi dar nebūvusiu gerove, yra pagrindo manyti, kad rinkikai panašiai pasisakys kaip per praėjusius rinkimus — neduos nė vienai partijai absoliučios daugumos. Kalbama, kad abi partijos jau dabar slaptai darančios planus naujai koalicijai...

Užsienio politikoje koalicinei vyriausybei sunku padaryti didesnių pakeitimų. Tai tinka dabartinei ir ko gero būsimai vokiečių vyriausybei lygiai kaip ir naujai prancūzų. Naują Paryžiaus vyriausybę sudaro taip pat koalicija, nors ir ne tokia plati kaip vokiečių. Joje yra 12 gaulistų ir 7 dešiniųjų bei centro partijų atstovai.

AUTO NELAIMĖSE ŽUVO 578

Didžiųjų švenčių savaitgaliai Amerikoje pavirto proga šimtams žmonių baigti savo gyvenimą. Per Liepos 4-tos šventę, pradedant nuo liepos 3 vakaro iki lie-

Sidabrinė banga George ežere...

Vyta. Maželio nuotrauka

DEFICITINIŲ PREKIŲ SĄRAŠAS TEBĖRA ILGAS...

Lietuvių inžinierių ir architektų metraštis, I tomo IV dalis, išleista Bostone — New Yorke 1968 metais, bene didžiausios "recenzijos" susilaukė iš Vilniaus. Gimtajame Krašte (geg. 15) metraščiui paskirtas, palyginti, stambus straipsnis. Kritikuojama ekonomikos mokslų kandidatas, akademijos bendradarbis Petras Stanikas.

Visų pirma jis pareiškia užuojautą metraščio autoriams dėl sunkumų, su kuriais jiems teko susidurti "atitrukusiems nuo tėvynės". Trylikametis berniukas būdamas anuomet, dabartinis ekonomistas, nesuvokė ir ligšiol nepajėgė suvokti, kodėl ir kaip kas

pos 6 vidurnakčio, automobilių nelaimėse visame krašte užsimušę rekordinius skaičius — 578 žmonės.

anuomet "atitruko" nuo tėvynės, bei kaip tėvynė liko atitverta ir uždaryta į narvą su plyšiu tik į vieną šoną. Todėl jis nesuvokia net to, kad buvo galima 14 metų (nuo 1952) ruošti ką nors parašyti ir išleisti apie dabartinę pramonę Lietuvoje, bet nebuvo įmanoma tiek metų toki leidinį ruošti. Dėl labai paprastų priežasčių. Tik 1952 metais kažkurie ten Lietuvos valdovai pradėjo išleisti į užsienius vieną kitą savo prirašomą ir savo leidžiamą laikraštį. Per tą 14 metų Lietuvai teko taikytis prie mažiausia trijų radikalų bolševikijos ūkiniu, taigi ir pramonės, reformų. Sovnarchozai steigiami, sovnarchozai naikinami, ministerijos naikinamos, ministerijos steigiamos, imonių valdymas decentralizuojamas, vėl centralizuojamas, skelbiami nauji principai, po poros metų — kiti, nes anie buvę klaidingi... Akademijos ekonomistas tik nepastebėjo, kad ir Dubasovas Vilnių kiek didesnės apimties statistikos leidinį šiaip taip sufrizavo tik tais pačiais 1968 metais ir tik su 1966 metų duomenimis, — visai kaip inžinierių metraštis!

Metraščio autoriams, esą, būtų buvę žymiai lengviau ir greičiau dirbti, jeigu jie būtų rėmęsi Lietuvoje išspausdintais leidiniais, jeigu būtų bendravę su Lietuvos inžinieriais ir ekonomistais... Čia kritikas irgi pasirodo, kad menkokai tepažįsta Lietuvoje dabar esamas galimybes. Amerikoje yra žinomas

dar greitesnis būdas labai "išsamioms ir teisingoms" knygoms apie Lietuvą rašyti. Reikia tik nuvažiuoti į Vilnių, pasiimti iš kelių įstaigų po straipsnį apie planus ir klestėjimus, užrašyti pirmam puslapy savopavardę ir parsivežus atspausdinti. Kaikas tą būdą net po porą kartų išbandė ir gerai pasisekė: net daktaratą (žinoma, tik iš vilniško universiteto) gavo. Tad akademijos ekonomistui belieka spręst galvosūki — kodėl inžinierių metraščio autoriai nesinaudojo lengvaisiais metodais, o pasirinko sunkiausį, ir žinoma, pridare klaidų...

Bet bus nustebimo ir autoriams, kai pamatys akademijos pareigūno su skaičiuotas jų klaidas. Štai kokios tos klaidos:

1) Autoriai nežino, kad P. Ziberto audinių ir Vilijampolės šilko pliušo imonės — tai tapati imonė... (O gal ir ne visai taip. Šilko pliušo imonė įsteigta Vilijampolėje prieš apie 15 metų, kaip Kauno audinių fabriko filialė. Zibertas buvo dirbęs Kauno audiniuose, o ne toje jau po jo mirties įsteigtoje filialėje. Bet, žinoma, dabar ir Ziberto audiniai, ir Kauno pergalė, ir N. Vilnios Žalgiris ir kuri tik nori imonė gali būti laikoma "tapati imonė", kadangi jos visos vienodai paimtos to paties monopolio nuosavybėn).

2) "Trinyčiuose" ne audiniai audžiami, o tik verpiama...

3) Neaišku, kokią imonę (Nukelta į 2 psl.)

Didelė audra pridare milžiniškų nuostolių Clevelande

Audra-tornada, kuri smogė Clevelandą ir apylinkę liepos 4 d. vakare, buvo viena iš retų tokių atsitikimų Clevelande.

1924 metais audra sugriovė pusę Lorain miestelio, netoliese Clevelando, užmušant 25 asmenis, bet Clevelandą, tada palietė silpnai.

Trys vėlesnės audros smogusios patį Clevelandą ir jo priemiesčius buvo 1953 metų vasarą, 1956 metais ir paskiausia 1962 metais.

Visais atvejais buvo sugriauta daugybė namų, užmušta, sužeista daug žmonių. 1953 metais buvo sugriauta apie 3,600 namų nakties metu vakarinėje miesto dalyje.

Šiais metais liepos 4 tornada praėjo su žaibais ir perkūnijomis, smarkiu lietu, užtvindė gatves, žemesnėse dalyse užpildė vandeniū rūsius, nutraukė elektros ir telefono laidus, išvertė šimtus medžių, daug kur užvertė juos ant namų, ant kelių, ant automobilių ir net žmonių.

Labiausia tornada smogė Lakewoodą, kur tą vakarą paežeryje buvo surengta, bet negalėjo įvykti, Liepos 4-tos paminėjimui fajerverkai ir buvo susirinkę dešimtys tūkstančių žmonių su vaikais pažiūrėti. Kadangi rengta ežero pakraščiuje, iš plačių sričių suplaukė įvairaus dydžio laivai. Tuos laivus tornada sudaužė, daugelį tų žmonių pakraščio sargyba išgelbėjo, bet manoma, kad dar apie 200 žmonių dingo be žinios.

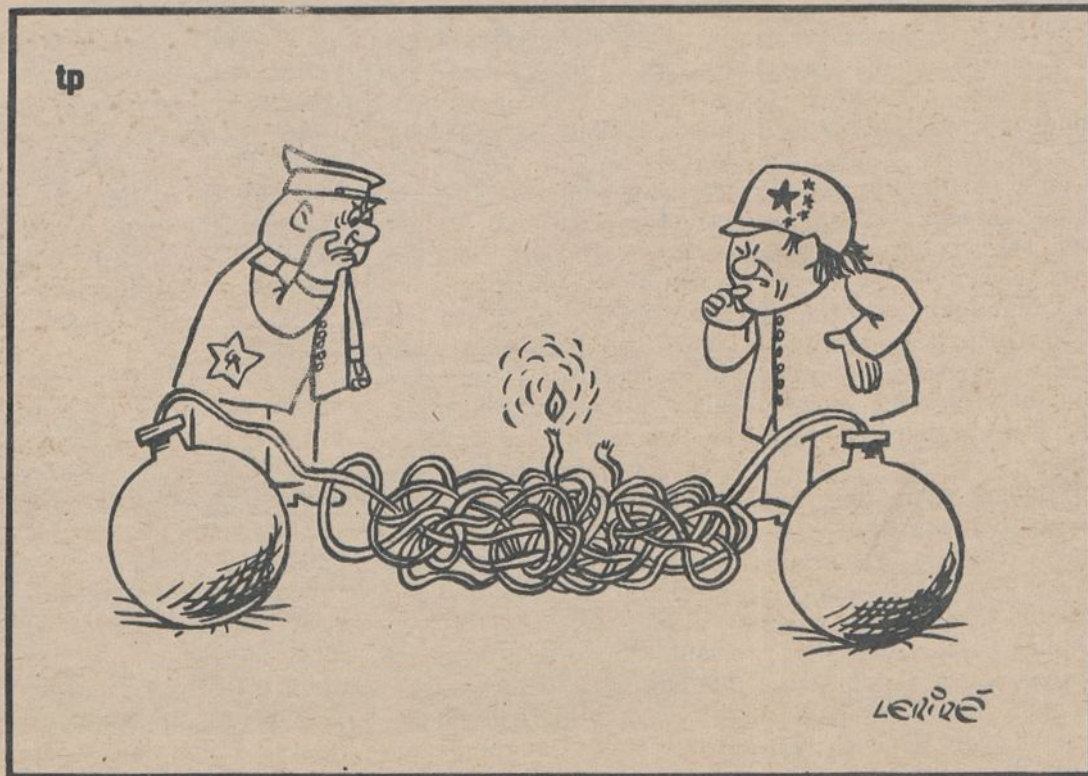
Tiesioginiai šios audros užmušta 26 žmonės, šimtai

sužeista. Nuostoliai milijoniniai. Lakewood atrodė, kaip mačiusieji sako, kaip karo metu bombomis išgriautos miesto dalys.

Ta penktadienio audra siautė paskirose dalyse keliose apskrityse į rytus, vakarus ir šiaurę nuo Clevelando.

Gubernatorius Rhodes buvo atskridęs iš Columbus apžiūrėti nukentėjusių sričių ir teikti labiausia nukentėjusioms pagalbą.

Pranas R. Bakaitis, miesto darbininkų unijos pirmininkas, kurie aptarnauja sanitarinius ir kitokius apvalymo darbus, sustreikavusiems šimtams įsakė grįžti į darbus ir dirbti iki reikalingi apvalymai bus padaryti.

-- Kurio?..

SVEIKATOS IR NAUJŲ NAMŲ BEIEŠKANT

Perskaitęs S. Gečo ir A. Garmaus straipsnius Dirvoje apie įsikūrimo Naujoje Meksikoje galimybes, pradėjau galvoti, kad reikia ir man pasidaryt po "laukinis vakarus". Paskambinau į Arizoną dukrai ir paprašiau, kad nuvažiuosiu į Roswell pasidarytų. Nuvyko, bet kaip tik tą savaitę ten siautė sniego audra, tai pilno vaizdo ir nesudarė.

Nuo savo ketinimo neatsisakiau. Gavęs dvi savaites atostogų, birželio 10 d., TWA milžinu iš New Yorko pasileidau į vakarus ir šešias valandas jau buvau Tucson, Arizonoje.

Sekandį dieną nuvykome į Arizonos sostinę Phoenix. Šiauriečiams vasarą čia karštoka, bet tas karštis

K. UKANA

sausas, lengviau pakeliamas.

Miestas didelis ir plačiai išsimėtęs. Aplinkui stūkso juodi vulkaniniai kalnai, o jų papėdėje slypi susigūžęs savotiškai gražus miestas. Phoenixe gyvena 439,000 gyventojų. Metuose trys ketvirtadaliai dienų saulėtos. Aukščiausia liepos mėnesį temperatūra 105 l. F., o žemiausia — sausio mėnesį 34.5 l. F.

Užmiestyje auginami citrus sodai, medvilnė ir daržovės. Sodai ir daržai drėkinami. Toliau už miesto dykuma, kurioje auga įvairių rūšių kaktusai. Sanoros dykumoje vienintelė pasaulyje vieta, kur auga didieji saguaro kaktusai. Tai raudonas ir dangų iškėlę milžinai, kurios jiems atstoja šakos. Kitos kaktusų rūšys yra žemaugės.

Mieste uždarbiai žemesni negu šiaurėje, nors yra keli didesni fabrikai, kuriuose prityrę darbininkai galėtų gauti darbo.

Pietinėje Arizonoje būna ir lietaus, kurį debesys atneša iš Kalifornijos įlankos. Lietingasis laikas prasideda liepos antroje pusėje ir baigiasi pirmoje pusėje rugsėjo. Lietūs būna staigūs, tropiški, trumpi ir su perkūnija. Pusvalandį palijo ir vėl saulutė šypsis, ir taip kelis kartus per dieną. Žiemą kalnuose iškrinta sniego, kuris atvėsina orą, o pavasarį tirpdamas atgaivina dykumą ir paverčia ištisu žiedų kilimu.

Tuoju bus pradėtas vykdyti Salt River drėkinimo projektas, kurį remia ir Federalinė valdžia. Vanduo bus atvestas iš Colorado upės. Tuomet Phoenixo, gal ir Tucsono apylinkės pavirs žaliuojančiais sodais ir laukais.

Beveik visi gyvenamieji namai vienaaukščiai. Miesto viduryje matose ir didesnių pastatų. Daug rezidencinių namų — mediniai, bet yra ir mūrinių. Kainos vidutiniškos. Pasiteiravus pasirodė, kad už vieną medinį, neblogai išlaikytą, aštuonių kambarių namą, agentas užsipašė \$21,000.

Pirmiausia Phoenixe apsilankėme ponus Stasiūnus. Jie prieš penkiolika metų gyveno Chicagoje, bet ieškodami sveikatos išvyko į Kaliforniją. Ten buvo per drėgna. Tada atvyko į Tucson, Arizona. Nepatiko. Pagaliau apsisusto Phoenixe ir čia pastoviai įsikūrė. Turį pasistatę septynių kambarių mūrinių ir gražių, žalumynais apaugusių slypą. Prie namų auga citrinos ir kiti lapuočiai. Įdomiausia, kad pasienyje auga du dideli keri alijošiaus. Ponai Stasiūnai už namuką miestui mokėjo \$430 taksų. Dabar visoje Arizonoje nuosavybės mokesčiai trečdaliu sumažinti.

Ponia Stasiūnienė nuo reumato apsigynė. Arizona labai tinkama vieta visiems reumatikams. Sakoma, kad ir astmininkai pasitaiso.

Aplankėme gražų ir ištainingą, lietuvių J. ir A. Rimavičių tvarkomą "Barbara" motelį. Savininkai maloniai pasitinka kiekvieną pas juos atsilankantį lietuvi. Motelio kieme auga paties šeimininko sodintos palmės, žydi įvairios gėlės ir svečiams sudaro jaukią nuotaiką. Aš nežinojau, kad palmė per aštuonis metus iš mažo augalėlio didžiu medžiu užaugtų. "Barbara" motelio savininkams biznis,

atrodo, sekasi gerai, nes dar vis plečiasi.

Apsilankėme ir pas M. Dambrauską, kuris visai netoli nuo Barbaros turi nusi-pirkęs Angela motelį. Tai dvidešimt penkių vienetų nuosavybė. Motelis buvo gerokai apleistas, tai savininkai dabar pluša, remontuoja ir neblogai turėtų verstis. Ponas Dambrauskas Arizonoje atsidūrė sveikatos ieškodamas, ir dabar džiaugiasi, kad per du metus jo ligos išgaravo.

Telefonu kalbėjau ir su kun. Vališiu. Jis daugiausia informuotas apie Phoenixo lietuvių gyvenimą, kurių čia priskaitoma iki trijų šimtų. Lietuviai turi savo klubą, bet kaip mums būdinga, ir pasipeša.

Namų savininkai, kurie nesigaili triušo ir vandens ir kasdien laisto savo kiemelius, tai aplink namus miela ir jauki; o kas pritingi, tai apie namuką dykuma, kaip ir už miesto.

Tucsonas už Phoenixą yra mažesnis, bet klimatas ir aplinkuma yra labai panaši, nes yra tik už šimto mylių į pietus. Lietuvių ten beveik nėra.

Daugiau apie Arizoną nešnekėsiu, nes mano tikslas buvo Roswell, New Mexico.

Birželio 13 d. naktį iš Tucsono su lengva mašina pasileidome tiesiog Roswell. Tai geras kelio galiokas, net 460 mylių. Bet kadangi vakaruose, išskyrus Kaliforniją, keliuose mašinų mažiau, tai leidžiama važiuoti dieną 70 mylių, o naktimis po 65 mylias į valandą. Žinoma, vairuotojai visada prideda daugiau, tai kelias suoliais bėga. Per dešimt valandų jau buvome Roswell vietovėje.

New Mexico valstija užima 121,666 kvadratinės mylios ir tame plote gyvena tik nepilnas milijonas žmonių. Tai didelė dykuma, bet vis tik labai gyva: visur pilna gyvūnijos, augmenijos ir gyvenviečių.

Į Roswell važiuojame pro Las Cruces, pro smėlynuose paskendusį Alamogordo, kurio kaimynystėje yra pini-guočių pensininkų miestelis Luz.

Nuo Alamogordo kelias pradeda kilti į kalnus ir pasirodo nuskurdusios pušaitės. Aukščiau šilai gražėja ir kalnų atslaitėse sutinki ištekinį, lygių kaip žvakės pušų. O oro tyrumėlis, o pušų sakų kvėpėjimas! Taip ir nežinau kur esi atsidūręs "ar miške ar rojui".

Važiuojant toliau, pušynai menkėja ir pasibaigia k e r e k s l i n e m i s pušaitėmis. Vieškelis vingiuoja mažo upeliukščio slėniu, kuriame auga vyšnynai ir užtinkama viena kita sodyba.

Slėniui pasibaigus prasi-deda pilvoti smėlio kalnai — dykuma. Neaukšti tie kalneliai ir važiuojant pradedu niūniuot: "Kalnai ant kalnų, o ant tų kalnų kalnai ir maži kalneliai..." Jie apaugę samanomis ar dykumos kerpėmis, bet smėlis per augaliukus šviečia, ir atrodo kaip pliko vyro pakaušis. Vietomis matosi vandens išgraužti grioveliai. Taigi retkarčiais palyjama.

Kalvoms pasibaigus įvažiuojama į skurdžiai atrodančią lygumą. Tolumoje matosi kuokštai lapuočių miškeliai, tai ir bus mūsų kelionės tikslas Roswell.

Miestelis yra lygumoje, kuri nuo jūros lygio pakilusi 3600 pėdų. Roswell nedukas, labai švarus ir jame gyvena 40,000 gyventojų.

Visi gyvenamieji namai vienaaukščiai. Daug medinių, bet yra ir mūrinių. Visas miestelis skęsta medžiuose. Tai rezidencinė vietovė ir iki šiol darbų čia nebuvo, nors žmonės gyvena ir išiverčia.

Klimatas sausas ir su daug saulėtų dienų. Reumatikai ir astmininkai pasitaiso kaip jaučiasi širdininkai, neteko patirti.

Didelių karščių nebūna. Žiemos nešaltos. Retkarčiais iškrenta kiek sniego, bet dieną jis nutirpsta. Per metus iškrenta dešimt inčjų kritulių. Lyja rudenį ir pavasarį, bet kartais uždrožia ir vasarą. Mums bevažiuojant į Clovis, pakelėse buvo prilyta, Clovyje irgi stovėjo valkos.

Kad būtų aiškiau duodu mėnesinę aukščiausią ir žemiausią temperatūrą: sausio 54 — 35, vasario 60 — 30, kovo 66 — 35, balandžio 75 — 45, gegužės 85 — 54, birželio 91 — 62, liepos 92 — 66, rugpjūčio 91 — 65, rugsėjo 85 — 58, spalio 75 — 47, lapkričio 64 — 33 ir gruodžio 55 — 27.

Už septynių mylių nuo miestelio yra virtinė ežerų ir paukščių rezervatas, kuriame gyvena du šimtai rūšių įvairių sparnuočių. Tas parkas užima 24,000 akrų. Buvome nuvažiuoti. Ežerai dumblini ir beveik neprieinamais krantais, bet savotiškai įdomu. Lankytojus leidžia tik viename sektoriuje. Kitur nenorima gyvūnijai trukdyti rimties.

Šiuose ežeruose yra keliaujančių paukščių poilsio stotis. Jie skrisdami pavasarį į šiaurę čia nusileidžia ir ilsisi. Kanadoje išauginę šeimas, grįždami į pietus, taip pat čia sustoja ilsėtis. Jie čia ir pamaitinami, kad lengviau pakeltų tolimas keliones.

Už penkiolikos mylių nuo miestelio teka Pecos upė. Tai didoka ir vandeninga dykumų upė. Sakoma, kad joje yra apstu žuvies ir žmoneš važiuoja meškeriot. Meškeriojama tik nuo krantų, nes su laiveliais plaukti neleidžiama.

Turint savo automobilį galima prasimanyti ir pramogų: pameškeriot, pažiopsot kaip paukščiai gyvena arba nuvažiuot į gražiuosius pušynus pakvėpuot tyru kalnų ir miškų oru.

Mane daugiausia domino pats miestelis: namai, jų kainos, nuosavybės mokesčiai ir pragyvenimo kaštai.

Miestelyje parduodamų namų šimtai, nes čia panai-kinta aviacijos bazė ir iš miestelio išsikėlė karių šeimos. Pati bazė buvo už penkių mylių nuo Roswell.

Mediniai namai su dviem miegamaisiais kainuoja nuo \$6,000 iki \$10,000. Namų mokesčiai nuo \$60 iki \$100 metams. Aplinka graži, bet viduje nebuvau.

Mūriniai namai su trim miegamaisiais, septynių kambarių ir garažo kainuoja nuo \$14,000 iki \$17,000. Sklypai gražūs, apauginti medžiais, krūmais ir rožėmis. Užpakaly namo yra aptvertas aukšta tvora kiemas, kad svetimos akys nematytų šeimininkų. Tai ispaniškasis "otio". Vieni kiemai aptverti mūrinėmis, kiti pintų ar stačių lentų tvoromis. Kai kuriuose sklype-liuose įvestas automatinis laistymas. Virtuvėje atskai krana ir visame plotelyje purškia vanduo mažais fontaneliais.

Namų stogai dengti čer-pėmis ar tolium. Visi namai apšildomi dujomis ir vasarą vėdinami. Po namais nėra rūšių. Visuose mūriniuose namuose yra vonios kambarys ir klozetas ir dar dušas ir klozetas. Daugumos namų grindys išklotos kilimais.

PO PIETŲ KRYŽIUM

VL. RADZEVICIUS

AUSTRALAI IR LIETUVIAI

Australijos lietuvių užliejo jubiliejų potvynis, nes prieš dvidešimt metų, būtent, 1949, čia atsirado beveik visa dabartinė Australijos lietuvių masė (apie 10,000). O juk sakoma, kad kur atsiranda du lietuviai, ten tuojau pat išdygsta ir trys organizacijos. Todėl vos tik atvažiavus, tuojau prasidėjo ir pirmieji apsičiupinėjimai organizacijoms formuoti. Kai kurios jų dėlto jau šiandien yra jubilatės, su dvidešimties metų organizaciniu patyrimu ir amžių išmintim.

Pagaliau ir kiekvienam lietuviui imigrantui, atvykusiam į Australiją 1949 metais, šiandien yra proga apžvelgti reikšmingą, kartais gal ir reikšmingiausią, jo gyvenimo dalį. Renkasi dėl to jubilatai didesni ar mažesni krūvelė, kad prisimintų kas buvo ir negalvotų, kuo tapo. Tada visi buvo medžiagiškai sunaikinti, bet stiprūs ir turtingi dvasioje. Visi visus mylėjo ir kiekvienas kiekvieną rėmė. Šiandien atsirado pakankamai medžiaginių išteklių, tačiau labai išseko dvasiniai turtai. Dabar jau vienas lietuvis prieš kitą lietuvių dantį gailanda.

Iš pat pradžių visi atvykusieji buvo dviems metams įkinkyti į juodus fizinius darbus ir pirmaisiais ateivių draugais tapo eiliniai Australijos fabrikų, kasyklų, vandentiekio ir kanalizacijos darbininkai. Reikia pripažinti, kad dauguma lietuvių be priekaištų susitaikė su likimu, tačiau iš karto pradėjo dairytis, kaip tą likimą pažabojus savo naudai.

Per dvidešimt metų Australijos lietuvis įsigijo gerą vardą. Daugelyje vietų jis statomas pavyzdžiu. Pradėjęs iš nieko, Australijos lietuvis pralenkė vietos australus ir ekonomiškai prasišvėrė į priekį. Pamažu išnyko "bloody balt" vardas ir lietuvis vis dažniau ir dažniau buvo pradėtas garbinti. Į platesnius visuomenės sluoksnius lietuvių vardą išnešė pirmieji lietuviai sportininkai, tautinių šokių šokėjai, lietuviški chorai, o vėliau ir pavieniai menininkai.

Vienas dalykas, kuris ypač stebina australus, tai beveik visuotinis Australijos lietuvių ryžtas išmoksinti savo vaikus. Dauguma australų, ypač darbininkija, dar ir dabar į vaikus žiūri, kaip į tam tikrą investavimą: kai tik įstatymas leidžia, atima vaiką iš mokyklos ir perkelia į pramoninę įmonę; čia jis iš karto uždirba tėvui pinigą ir pats pramoksta vienokio arba kitokio amato. Eilinio australo vaikas ir šiandien dar retas svečias universitete. Todėl australams buvo ir tebėra nesuprantama, kodėl lietuvis, atitraukdamas nuo savęs duonos kasnį, visa savo uždarbį skiria vaikų išmokslinimui.

Politinės partijos nemato reikalo labiau domėtis lietuviu, nes jie nesudaro didelės tautinės daugumos ir gyvena išsisklaidę įvairiuose rajonuose. Jie jau labiau reaguoja, kai kalbama sujungtų trijų Pabaltijo tautybių vardu. Nežiūrint to abejingumo politinėje plotmėje, ir iš oficialių asmenų dažnai išplaukia nuosirdus, užjaučiantis žodis, santūrus pritarimas, o kartais ir susižavėjimas. Pavyzdžiui čia gali būti neseniai padarytas Pietų Australijos imigracijos ministerio David Brookman pareiškimas per Adelaidės lietuvių bendruomenės surengtas dvidešimties metų Anstralijoj iškilmes š. m. birželio 21 d. Atsakymas į apylinkės valdybos pirmininko mintis, kad lietuviui jaučia pareigą atsilyginti juos prigladusiam kraštui, jis pareiškė: lietuviai jau seniai atsilygino savo kultūriniais ir dvasiniais įnašais, kuriuos ypač brangina visa Australija. O po to ministeris pridūrė, kad jį ir jo kolegas ypatingai žavi lietuvių "bold talk" prieš laisvės paverėjus. Anot ministerio, lietuviai, patys išgyvenę priespaudą ir persekiojimus, daug geriau, negu australai žino, kokia tai yra grėsmė. Tiesus ir atviras lietuvių žodis šiuo atveju esąs labai reikšmingas būdint dėl laisvės ir saugojant demokratinius valdymosi principus šiame krašte.

Savotiškos buvo ir kito tose iškilmėse dalyvavusio australų dignitoriaus — Good Neighbour Council pirmininko Sir Keith Wilson mintys. Jis, pagyręs lietuvių už jų gražias dainas, šokius, už nuosirdų bendradarbiavimą jo vadovaujamoje organizacijoje, pastebėjo, kad Australijai labai ir labai reikia daug daugiau lietuvių. Dabar girdi, Australija, dėl susidėjusių aplinkybių, jų negali gauti, bet padėčiai pasikeitus, lietuvių čia atsirasią daugiau. Ta proga Sir Keith prisiminė Čekoslovakiją, tačiau neliūdėjo dėl šį kraštą ištikusios nelaimės, o apgailestavo, kad imigracija iš jos užtrūko. Tam užkietėjusiam anglui nė į galvą, atrodo, neateina mintis, kad tiek čekai, tiek slovakai, tiek lygiai ir lietuviai kovoja ne dėl teisės iš savo krašto bėgti, bet dėl teisės gyventi laisvėje ir džiaugtis nepriklausomybe.

Šiuo atveju Australijos lietuviams reikės dar daug pastangų įtikinti australus, kad mes esame politiniai imigrantai ir tokiais esame pasiryžę visą laiką pasilikti.

★

• **Adelaidės Lietuvių Biblioteka** skaitykla per paskutinius nepilnus šešis mėnesius įsigijo naujų knygų už 700 dolerių. Knygos daugiausia buvo pirktos Jungtinėse Amerikos Valstybėse.

• **Pavergtų Tautų Komitetai**, kurie jau veikia visuose didesniuose Australijos centruose, šiuo metu energingai ruošiasi tradicinei Pavergtų tautų savaitei, kuri visada pravedama liepos mėnesį. Savaitės proga ruošiamos paskaitos, demonstracijos, parodos, koncertai.

Aš namus žiūrėjau geresniame miesto rajone, kuriame yra apsipirkimo centras. Radau aštuonių kambarių mūrinių, tik be garažo. Gražiai išlaikytas, prašo \$16,450. Tą uodegą galima būtų nuderėt. Už tą nuosavybę miestui taksai \$137 metams.

Savo kiemus, kad būtų žalia ir gražu reikia kasdien laistyt. Labai daug laistant per mėnesį vandens išpilama daugiausia už dvylika

dolerių. Taip būna tik vasaros mėnesiais.

Autobusų su s i s i e k i m o mieste nėra. Yra tik taksi, kurie palyginus gana pigūs. Pragyvenimo kaštai ne brangesni kaip ir kitur. Pigesni ir geresni citrininiai vaisiai.

Šiaurėje tokie mūriniai namai kainuoja iki \$35,000. Kad nebūtų perdėta, tai gal reikėtų atimti rūšių įrengi-

(Nukelta į 6 psl.)

Deficitinių...

(Atkelta iš 1 psl.)

nę Kaune autoriai vadina "Trikotazu"...

4) Klaipėdoje nėra radijo įmonės, gaminančios radijo aparatus ir jų dalis...

5) Šiaulių dviračių gamykloje gaminama ne motociklai "Ryga 1", o tik šio pavadinimo motorai mopedomams...

6) Vilniaus "Komunaro" įmonė gamina ne kukurūzams ravėti akėčias o metalo piovimą stakles...

Tai puiki atestacija metraščių autoriams, jei kritikas rado jame tik tiek klaidų. Be to, tik viena klaida gali būti laikoma šiek tiek reikšminga, penktoji, bet ir tapaslydo dabartinės pramonės naudai, nes dviračių motorus palaikė motociklais...

Didžiausias autoriams priekaištas tas, kad jie, esą, "remdami si prasimanytais šaltiniais, nė nerausdami teigiamai, kad daugumas Lietuvos gyventojų negauna (čia kritikas kažkam leidžia pradėti juoktis) nusipirkti paklodžių, viršutinių baltinių, o Kaune susidaro eilės net perkant kojines, kai jų kiek atveža į krautuves". Sunku, esą, net patikėti, kaip galima taip nusišnekėti...

Taip, dėl paklodžių ir kojinių metraščių informacijos, ligi jis buvo paruoštas, išleistas, ir ligi kritiką pasiekė Vilniaus akademijai, galėjo pasenti. Bet — čia visas akademijos ekonomikos institutas, jei nori, gali pradėti juoktis — vistiek deficitinių prekių sąrašas tebėr keleriapailgesnis už laisvai ir visada gaunamųjų, nepaisant viso to 16 ar kiek ten kartų pramonės padidėjimo. Kodėl taip, tai tą sunkiau supranta žmonės Lietuvoj, negu metraštininkai, kuriems kritikai pasiūlauna aiškinti "socialistinės santvarkos pranašumus". Gaila, "Gimtasias Kraštas", nors Lietuvoj dabar jau ir gaunamas, bet, sako, maža kieno imamas. O jei imtų ir paskaitytų apie tuos pranašumus, tai daugelis gardžiai pasinaudotų kritiko leidimu "pradėti juoktis".

(ELTA)

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published Two Times a Week
every Wednesday and Friday
by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Business Manager Kazys S. Karpis.

Dirva išeina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.KADA SUSIRŪPINS
PAVERGTAISIAIS?

Europos mažesniųjų valstybių, jų tarpe ir Lietuvos, nelaimės prasidėjo nuo tada, kai galingesni kaimynai ėmė kęsti į jų žemes. Nemažą kaltės dalį neša ir didžiosios Vakarų valstybės, kurios tikėjosi nuolaidomis pasotinti grobuoniškus agresorių apetitus. Taip atsitiko 1938 metais, kai liūdnos atminties Muencheno sutartimi hitlerinei Vokietijai buvo užleistas Sudetų kraštas. Už savaitės sekė Klaipėdos krašto atplėšimas nuo Lietuvos.

Ano meto galingesnės valstybės — Didžioji Britanija ir Prancūzija — atsiėmė per vėlai, kol įsiamonino, kad teisė ir taika yra nedalomos. Vienur pažeista teisė sudaro įtampas ir neramumų židinius, kurie neišvengiamai ardo visuotinę taiką. Prie tokių reiškių reikia priskirti ir įtakos sferų pasidalinimą svetimų valstybių sąskaiton. Stalino-Hitlerio 1939 m. vasaros slapto susitarimai išsiskleidė antrąjį pasaulinį karą su visomis iš to sekusiomis pasekmėmis. Hitlerinė Vokietija buvo totališkai nugalėta, bet Jaltos susitarimais, kuriais nusižengta prieš kitų tautų teises, buvo sukurti nauji pavojingi nuolatinės įtampos ir neramumų židiniai. Jaltos klaidų padariniai dar ir šiandien nepašalinę ir nuo jų kėčia visa Europa ir visuotinė taika.

Jei buvęs prezidentas Johnsonas lyg ir nuvertino Europą, tai dabartinis prezidentas vėl pakėlė Europos vertę. Tačiau iš kitos pusės politinio gyvenimo stebėtojus baugina, kad Amerikos politika ieško išsilyginimo su Sovietų Sąjunga. Bet jeigu toks su Maskva išsi-

lyginimas būtų pasiektas, kur jis nuvestų? Ar jis neitų kitų valstybių ir kitų tautų sąskaiton? Dėl pragraižingo Muencheno susitarimo formalus anuliavimas Europoje protarpiais gana aištingai diskutuojama.

Antrojo pasaulinio karo nugalėtojai paskelbė, kad visi hitlerinės Vokietijos padiktuoti tariai susitarimai su kitomis valstybėmis, lygiu būdu įvykdytos aneksijos laikomi negaliojančiais. Bet Sovietų Sąjungos aneksijos rytų Europoje, įvykdytos pasiremus susitarimais su Hitleriu, tebegalioja. Aišku, gal šiuo metu nėra priemonių sovietų priversti išsikraustyti iš okupuotų kraštų. Bet būtų nepaprastai svarbu, kad bendromis europiečių ir amerikiečių pastangomis būtų nuolat keliami viešumon Stalino-Hitlerio pakto padariniai, jų žalingumas Europos ir pasaulio taikai, lygiu būdu būtų smerkiami nelemtieji Jaltos ir Potsdamo susitarimai. Savaitė tenka visiškai objektyviai pripažinti, kad Maskvos rūpesčiai bei sunkumai, kilę dėl svetimų tautų teisių paneigimo, nėra mažesni, o gal ir didesni negu Vakarų pasaulio.

Mūsų visų uždavinys yra tais Maskvos sunkumais kiekviena proga pasinaudoti mūsų laisvės bylos labui. Amerikos lietuvių, pirmoje eilėje uždavinys būtų stengtis paveikti Amerikos vyriausybę, kad iš to posūkio būtų ko daugiausia naudotos Lietuvos laisvės bylai.

Europos sluoksniuose su dideliu pasitenkinimu, net su tam tikra nuostaba, konsultuojama, kad galingiau-

Liepos 4 d. suėjo 400 metų nuo Liublino Unijos pasirašymo. Apie jos paruošimą, dalyvių veiksmus ir politinę ano laiko padėtį gana daug prirašyta.

Vienok mūsų oficialioji versija tenušviečia lenkų spaudimo ir lietuvių spriemosi užkulisius vien didikų politiniais manevrais. Nurodoma Maskvos Imperijos didėjanti grėsmė, lenkams atsisakant mums padėti. Atžymima net procedūros keblumai, kurie būtų kilę, atskirais Seimais (Suėjimais) renkant karalių. Užbaigiant dažniausia raminančiai pasiguodžiama, jog kitos išeities ir nebuvo, pačiam karaliui palaikant lenkus.

Paskutinis Unijos vertinimas tik ką pasirodė "Lithuania 700 years" J. Jakšto redaguotame skyriuje. Štai galutinų išvadų sakiniai: "Lietuva ir Lenkija ir toliau išlaikė savo nuosavas valdymosi formas, savo nuosavas išdus, ir savo nuosavus nuo viena kitos nepriklausomus įstatymus. Tuo būdu Unija žymiai nepakeitė esamos padėties tarp Lietuvos ir Lenkijos, bet visgi jos rezultatai buvo katastrofiški: jinai plačiai atidarė duris vakarietiškai lenkų kultūrai ir ją lydinčiai anarchijai".

sioji vakarų demokratijos valstybė — JAV nepripažįsta nei Lietuvos, nei kitų Baltijos valstybių prijungimo prie Sovietų Sąjungos. Nepripažinimo faktas neturi lygaus ilgoje diplomatinėje istorijoje. Be abejo, visi, visa lietuvių tauta yra didžiai už tai dėkinga Amerikos vyriausybei. Kiekvienam aišku, kad lietuvių tautos kelias į laisvę lieka erškėtas. Bet neabejojama, kad tautų laisvė, tautų apsisprendimas, glūdi mūsų gadynės raidoje, atves ir mūsų tautą į laisvę. Maskva nepajėgs ilgam laikui pasilikti Europos žandarų, Maskva nepajėgs sulaikyti sovietinio bloko dezintegracijos, ji neįstengs sustabdyti istorinio tautų apsisprendimo proceso.

Lietuvių tautos išsilaivimas yra dalis Europos taikos ir Europos laisvės proceso. To proceso sustabdyti Maskva nepajėgs. O tada ir lietuvių tauta grįš į laisvę Europos tautų šeima. (ag)

VILKO IR ŽIRGO UNIJA

Č. GEDGAUDAS

Šis posmelis taip meistriškai sudarytas, jog atrodo — nei pridėt nei atimt. Nurodomi faktai neginčytini, išvados logiškos.

O vienok, vienok... kažin ar yra ilgoj mūsų istorijoj kitas įvykis, kuris būtų pristatytas tokioj neteisingoj šviesoje!

Tik iš antro karto arčiau išsižiūrėjus, dingteli nesmagus jausmas, jog čia kažkas netvarkoj. "Unija žymiai nepakeitė padėties... jos rezultatai buvo katastrofiški". Čia juk gana griežtas prieštaravimas. Jis bandomas paaiškinti tarp eilučių šviesiai kyšančia insinuacija, jog lenkų kultūra buvusi kur kas aukštesnio lygio už mūsų, ir jog todėl užteko tik jai duris praverti, kad ji automatiškai užpiltų senlietuvišką.

Gaila, kad mūsų iškylusis istorikas tokios blogos nuomonės apie savąją kultūrą. Aš jam negaliu pritarti, nes turiu visai priešingų davyčių. Pridėkim, jog J. Jakštas įpindamas čia kultūrą visai nuslysta nuo temos ir be to daro 150 metų klaidą. Unija kultūrinių mūsų santykių visai netvarkė, jie jau buvo nusistovėję nuo Jogailos krikšto. Pripažinkim šventajai Jadvygai nuopelnus, kurie tik jai priklausio. Dr. J. Deveikė keliuose tarptautiniuose kongresuose įrodinėjo, jog ta 11 metų mergiškia jau buvo pažinusi įvairiausių priešvestuvinių malonumų. Jogaila ją nusipirko "second hand" iš austrų kunigaikščio Vilhelmo už 200,000 florinų, turbūt suteikdamas Smetanai jo "Parduotosios Nuotakos" temą.

Šiaip ar taip, lietuvių tautos lenkinimas ir palaužimas Romai visai nepriklausė nuo to, kieno kultūra buvo aukštesnė. Jei mūsų karalius būtų nusipirkęs totorę, vietoj tos austro-vengro lenkės, ir priėmęs jų tikybą verstų savo dvarą kalbėti totoriškai, būtume juk šiandien visi moslemams, ir dargi kokiais fanatiškais moslemams! Cujus regio, ejus religio, — J. Jakštas be abejo žino anų laikų geležinį įstatymą, kuriuo einant pavaldiniai be diskusijų turėjo sekti savo valdovo tikybą.

Svarbiausia betgi to meistriško posmelio yda ne tame, kas tenai įdėta, o tame, kas išleista. Tasai praleistas dramblys balerinos grakštumu tepalistas tik akimirkos užuomina: "Unija žymiai nepakeitė esamos padėties tarp Lietuvos ir Lenkijos". Pirmučiausia, šiame tvirtinime pasigirsta vilko staugiantis anarchizmas. Mat čia vėl tarp eilučių turima galvoj: Lietuva, juk tai Vilnius, Trakai, Kaišiadorys, Telšiai etc. etc. Ne Ponas Jakštai. Anų laikų Lietuva tai visai kas kita, — mes abu tą puikiai žinome. Kas trečiame mūsų name ant sienos kabantieji žemėlapiai ją rodo didžiausia Europoj galybė, išsiplėtusia nuo jūros ligi jūros. Tai kodėl to nepaaiškinti svetimsaliams, kurie tą Jūsų dabartinį sakinį skaitydami bus pagrindinai suklaidinti?

Galop išsireiškimas "Unija žymiai nepakeitė" — tai kelių kilogramų svorio perlas. Tenai įtelpinta tiek pat kuklaus nedasakymo, kiek kelių Kolombui pareiškus, jog jis "įdomiai pakeliavęs". Patikrinkime tad kiek iš tiesų tas perlas mums kainavo. Štai Liet. Enc. XV t. 457 psl. juodu ant balto pareiškama: "Kijevo žemė,

Volinija, Podolė ir Palenkė, — viso apie 170,000 kv. km. buvo atimta nuo Lietuvos ir priskirta Lenkijai. Šita didelė amputacija sumažino Lietuvos plotą iki 320,000 kv. km. ir Lietuvą nustūgė į vidutinės antraeilės valstybės rangą."

Štai tau ir "žymiai padėties nepakeitė"! O aš esu įsitikinęs, jog San Francis-

ko žemės drebėjimas buvo to miesto padėtį daug mažiau pakeitęs, nei tas gėdinas Jogailaičio plunksnos brūkštelėjimas, kuris palaidojo mūsų senąją Gintaro kelio Imperiją, dar Vytauto laikais turėjusią 930,000 kv. km.

Toks neobjektyvus padėties nušvietimas verčia mus susirūpinti ir pripažinti, jog kas tai pagrindinai blogo vyksta mūsų istorijos studijoje.

Pabaiga seka.

Poetas Jonas Aistis, kurio "Elegijos" neseniai išėjo iš spaudos.
V. Maželio nuotrauka

ŠIS BEI TAS

● Australijos LB Kultūros Taryba išleido įdomią knygėlę — Mokytojų Konferencijos darbai (paruošė A. Krausas). Sudėti lit. švietimo aktualūs referatai ir kitkas. Daug praktinės medžiagos, žvalgių patarimų. Itin turiningas rašinys Alenos Karazijenės. Tas leidinėlis kiekvienam mokytojui įsiskaitytinas. Taip pat panašūs dalykai žinotini ir tėvams. Regis, glaudžiau įrišti tėvus — šeimą į mūsų lit. švietimą, sudominti — būtų neabejotinai naudinga.

● Dabar Nidos (Londone) išleista J. Aisčio "Elegijų" knyga — jautrūs ir nuosirdūs svarstymai apie didelės temas: mūsų tauta ir Lietuvos nelaimė, asmenys ir politika, raštija ir įvykiai, draugai ir priešai... Ir visa — lyriškai, pagal asmeninius įspūdžius, pabirom paskleista. Vietomis gilios mintys, kitur vien subjektyvūs išsiskakimai. Knyga savaus turinio, sklandaus literatūrinio stiliaus, patraukli skaitymui. Visiems knygos mėgėjams verta įsigyti ir bent keletą kartų pergromuluoti. Štai kai kurios išvados:

● "Rusijos galas neišvengiamas. Jaunimas turi būti pasirengęs, atėjus valandai, ginti savo žemę ir laisvę. Pats pavojingiausias bus lenkas, pačių rusų militariškai gerai paruoštas... Reikia puoselėti rusų imperijos mažumų solidarumą... Neilgai reikės laukti, kai pačioje Rusijoje pradės veikti laisvės kovotojai. Ton avantiūron lietuviams nereikėtų pirštų kišti. Tesirieja ir tesipiauna savo tarpe. Reikia kaupti jėgas, ne blaškyti, ne eikvoti... Mažųjų tautų era ateis tik toms, kurios jos lauks, kurios bus pasiruošusios. Ruoštis reikia ne nuo ateinančios dienos... bet dabar, šią pačią sekundę..."

● Iš tikrųjų tai mums skaudžiausi įsidėmėtinos mintys, Greta norisi paryškinti ir tą J. Aisčio užuominą dėl lenkų pavojaus. Kai kas iš mūsų jau ima užmiršti faktus bei geidžia lenkus statyti lygiomis su kitais kaimynais. Tad pravartu nuolatos žiūrėti atvirom akim.

"Aidų" nr. 5 dr. P. Rėklaitis aprašo mokslinę M. Karpovičiaus 1967 m. išl. knygą apie 17 a. dailininką italą Palloni, mūsų didiko Paco atkviestą Lietuvon ir ten daug meno kūrinių palikusį. Bet lenkas M. K., davęs šiaip gana rimtą studiją su daug svarbių tyrinėjimo išvadų, de ja — lietuvių atžvilgiu rodo klatingą suktumą. Būtent, jis net nesako, kad dail. Palloni dirbo Lietuvoje, nes tai — "mūsų Lenkija", pvz. Pažaislis, Antakalnis, Vilnius. Taip, matyt, šis aukštas lenkų intelektualas tebesielgia pagal seną plokštelę: Lietuvą, jos istoriją, jos meno ar architektūros turtus — paglemžti Lenkijai. O tuomet, 17 a., kaip faktais nurodo P. Rėklaitis, būta priešingai: Lietuvoje meno kultūra stovėjo net aukščiau ir darė įtakos nuskurdusiui Lenkijai, o ne atvirkščiai. Irgi iš dail. Palloni freskų Lietuvoje liko 161, gi Lenkijoje tik 53 (ir menkesnės). Tad visiškai neteisu šį italą dailininką priskirti vien Lenkijos menui. Panašiai dabar lenkai savinasi viską Silezijos, Pamario ir Dancigo srityse, nuneigdami ar bent tyčiomis ignoruodami tikrų vokiečių nuopelnus.

● Todėl mes kaimynais lenkais dar negalime nė kiek pasitikėti. M. Karpovičiaus knyga — tai tik viena detalė iš nuolat kietai vedamos linijos ta linkme. Jei kiti mūsų kaimynai, gal būt, kėsinsis tikrai į mūsų teritorijos gabalus, tai šie — žiurkės godumu atkakliai tebesiekia dar išgraužti mūsų istoriją, meno turtus, tautos garbę ir net vardą.

Skirpstas

Smagu saulėtą dieną ežere... Grupė lietuvių vasarotojų p. Slivynų vasarvietėje su šeiminingais išvykoje į George ežerą.

V. Maželio nuotrauka

ŽMONIJA PASIGENDA LAISVĖS IR ŽMONIŠKUMO

Iš pasilikusios TSR Valstybės Saugumo Liaudies Komisarų pavaduotojo Serov'o instrukcijos aiškėja kad masinis lietuvių iškeldinimas į Sovietų Sąjungos tolimas sritis buvo vykdomas politiniais tikslais siekiant visiškai sunaikinti sovietams nepalankų lietuvišką elementą. Į išvežimą Maskva žiūrėjo kaip į bausmę už tai kad lietuvių tauta nenorėjo pasiduoti bolševikinei vergijai ir kad nesidavė "perauklėjama" komunistų "šventųjų tėvų" užmačių propagandai. Iš instrukcijos taip pat aiškėja, kad tai buvo ne "vagių, huliganų ir prostitutų vežimas, kaip bolševikinė spauda, kad skelbė tada, o baudžiamasis ištremimas "Tarybų liaudies priešų", kurių buvo Lietuvoje virš 80% visų gyventojų. Vadinasi, apie pusantro milijono lietuvių reikėjo išmėtyti Rusijos sunkiųjų darbų stovyklose, tyruose ir laukuose, kad tuo būdu būtų likviduotas "prieštarybinis elementas" Lietuvoje.

Į išvežtųjų vietas neabejotinai būtų buvę atvežta iš kitų sričių ir įkurdinti Lietuvoje nauji žmonės. Mūsų bočių žemėje, mūsų sodybose ir miestuose būtų išsikūrę gruzinai, mongolai, kirkizai ir samojėdai. Maskvos "kruvinasis nutarimas" išvežti apie du trečdaliu visos Lietuvos gyventojų į Rusiją ir ten juos palaidoti kolchozininkų, besprizorininkų, kalinių, ubagų ir nelaimingųjų miniose sudarė Kremliaus begėdiškoje politikoje svarbų politinį uždavinį ir didelę atsakomybę. Nors Kremliaus tironai ne-

IGN. ANDRAŠIŪNAS

vargina savo sąžinės jokios atsakomybės jausmais, tačiau nutarimas lietuvių tautą masiniai išnaikinti nebuvo raminantis dalykas. Kaip Lietuvos valstybės panaikinimą ir jos pavergimą atvaizdavo Maskva pasauliui, lyg Lietuva pati "savo valia" prisijungė, taip dabar, pradedant lietuvių tautos naikinimą, vėl buvo suvaidinta kita komedija... Birželio m. 10 dieną Mskvos vyriausybė "pasiūlė" Lietuvos Liaudies Komisarų Tarybai nutarti, kad ji prašo išvežti iš Lietuvos visą prieštarybinį elementą.

Pasakojama, kad Lietuvos Komisarų Taryboje ryšium su tuo pasiūlymu kai kurių išdavikų prakalbėjus nerami sąžinė: girdi dalis komisarų atsisakė pasirašyti po tokių lietuvių mirties sprendimu. Pasakojama, kad ir pats Aukščiausias Tarybos prezidiumo pirmininkas Paleckis ilgai svyravęs... ir taip buvo susijaudinęs, kad net du kartu apalpęs po to kai pasirašė nutarimą.

Maskvai buvo reikalinga turėti Lietuvos Liaudies Komisarų Tarybos "prašymą" išvežti Lietuvos gyventojus iš Lietuvos, kad birželio 17 dieną Molotovas galėtų pranešti per Maskvos radijo visam pasauliui jog "daugelis lietuvių padavė prašymus išvežti juos į kitas Sovietų Sąjungos sritis". Ir kas pasaulyje galėtų niekšingiau pasielgti jei nebūtų Maskvos tironų? Kuris pasaulio gangsteris yra žemesnės moralės negu Molotovas? Iki šiol dar

niekas istorijoje nėra matęs ir tikriausia nematys niekas ateityje didesnių ir niekšingesnių melagių kaip Kremliaus melagiai. Melas kuriuo jie grindžia visą savo tironišką veiklą yra jų vyriausias ginklas žmonių ir tautų naikinime. Tuo ginklu jie ginasi nuo atsakomybės už jų budiškus darbus; tuo pačiu ginklu jie verčia milijonus žmonių vergauti, parsidavinėti ir būti fanatikais - inkvizitoriais.

Nutarimas išnaikinti apie pusantro milijono lietuvių nebuvo jokia pripuolamybė, o gerai apsvarstytas ir nuoseklus bolševikų politikos sprendimas. Jie panašius masinius perkraustymus yra darę Ukrainoje ir Gudijoje jau keletą metų anksčiau. Ir jiems atrodė, kad toks tautų perkraustymas yra visai normalus dalykas, ir išvežamieji turi tai priimti kaip malonią turistinę kelionę po plačiasias Sovietų Sąjungos tuštumas... Begi Maskva suprato ir tai, kad lietuvių tautinės sąmonės ir jų dvasinio bei medžiaginio pažangumo negali lyginti su gudų ar ukrainiečių tautine sąmone, kuri po tiek metų bolševikinio teroro yra gerokai prigesusi. Lietuva, ką tik įvergė įtraukta, tebeturėjo dar gyvą savarankišką gyvenimo inerciją ir galia sakyti, tebesimaitino Nepriklausomybės sultimis, dar vis gausiai ateinančiomis į jos sąmonę įvairiais kanalais iš laisvo gyvenimo metų.

Sakoma, kad ilgai kalinamas kalinys be vilties išeiti į laisvę sugyvena su savo likimu ir jam nebesudaro

didelio išpūdžio mirties sprendimas. Visai kitą išpūdį sudaro tautai, kada norima jos kalinimo vietą pakeisti, o ypatingai, kada tauta natenka į tokią būklę ir išgyvena pirmuosius sunkios vergijos metus. Lietuva buvo dar tik suimtas kalinys, ir todėl Maskvos jai paskelbtas mirties sprendimas sudarė baisų išpūdį ir sukėlė didelę paniką krašte. Rusų saugumo organai nujautė, kad lietuvių išvežimo operacija bus sutikta su tokiu pasipiktinimu, kuris gal iššaukti net visuotinį gyventojų sukilimą. Kad numatomą būklę apsaugoti nuo galimų netikėtumų, to meto Sovietų Sąjungos NKVD atgabeno į Lietuvą be esamos okupacinės kariuomenės dar kelias dešimtis tūkstančių enkavedistų policijos, kad reikalui esant būtų galima energingai užgniaužti bent kokius mėginimus pasipriešinti. Taigi čekistai pasiūlė atsakomybę įvykdyti uždavinį be triukšmo ir panikos ir praveisti lietuvių tautos išnaikinimo egzekuciją. Ir atskaitą dėl šio uždavinio sprendimo jie turėjo pateikti prieš vyriausį čekistą Staliną.

Bet atsakomybę tebuvo tik fizinė. Gi politinę bei moralinę atsakomybę prieš istorijos teismą, kuris gali būti žiauresnis negu bolševikų NKVD vadovaujamieji teismai, užkrovė Maskva Lietuvos Liaudies Komisarų Tarybai, įsakydama priimti nutarimą, kuriuo prašoma Sovietų Sąjungos vyriausybės išvežti iš Lietuvos lietuvius. Šituo manevru Maskva norėjo pabėgti nuo atsakomybės, kuri nepraeis istorijoje be tinkamo atlyginimo. Ji norėjo lietuvių tautos naikinimo kaltę primesti patiems lietuviams ir suvaidinti tą pačią komedi-

ją, kokia buvo jos suvaidinta Lietuvą pavergiant.

Nereikia manyti, kad šioje vietoje aš turiu intenciją pateisinti Lietuvos Liaudies Komisarų Tarybos nutarimą "prašanti" Sovietų Sąjungos vyriausybę išvežti "prieštarybinį elementą". Man rūpėjo pavaizduoti kokios reikšmės turėjo tas nutarimas ir ką reikė Molotovo melas, kad "daugelis lietuvių padavė prašymus juos išvežti į kitas Tarybų sritis". Visatai reiškę politiską rankų nuplovimą, politinę žulikystę, Maskvai įprastą banditizmą ir begėdišką melą.

Lietuvių išdavikų bendradarbiavimas, vykdant masines savo tautiečių egzekucijas, niekuo nesužvelnina vyriausiojo kaltininko ir budelio Kremliaus atsakomybės. Bet ir Maskvos nutarimas išvežti Lietuvos gyventojus niekuo nesumažina atsakomybės tų lietuvių komisarų, kurie jį pasirašė, ir tų asmenų, kurie jį įvykdė. Ir čia reikia pažymėti ypatingą vaidmenį Komisarų Tarybos pirmininko M. Gedvilos ir Aukščiausios Tarybos Prezidiumo pirmininko J. Paleckio. Šie abu lietuvių tautos išdavikai teisino Maskvos nutarimą, ir net pirmieji patys įvykdė pirmutinius ištremimus. Dar Lietuvai oficialiai tebesant "nepriklausomai", M. Gedvila, kaip Vidaus Reikalų Ministras, pasiuntė Paleckiui, kaip "Respublikos Prezidentui", šitokią raštą: "Ponui Respublikos Prezidentui: Valstybės saugumo sumetimais laikau, kad buvusį Lietuvos Respublikos ministrą pirmininką A. Merkį ir užsienių reikalų ministrą J. Urbšį, kartu su šeimomis, reikia išsiųsti iš Lietuvos teritorijos, kaip pavojingus

Lietuvos valstybei, ir apgyvendinti juos Sovietų Sąjungoje". (Kaunas, 1940 m. liepos m. 16 d. ant šio rašto užrašyta: Tvirtinu ir sutinku. (Pasirašo) J. Paleckis, Respublikos Prezidentas.") Kaunas, 1940 m. liepos 16 d. Ir tą pačią dieną Merkys, Urbšys ir jų šeimos buvo išgabenti iš Lietuvos, kaip Lietuvos valstybei pavojingi asmenys...

Taip jau, turbūt likimas norėjo, kad praėjus lygiai metams po Molotovo ultimatumo Lietuvos Vyriausybei, pasikartotų vėl lietuvių tautai labai liūdna birželio 14 dienai auštant. Tegul šie minėjimo dalyviai savo jausmais užpildys birželių trėmimų tragiškus momentus tais vaizdais, kuriais buvo nusagstyta visa Lietuvos žemė birželio 14 dienos aušroje. Tegul užpildys sopulingu pergyvenimu, žinodami, kad tą rytą bolševikai vežė iš Lietuvos miestų, miestelių ir kaimų mūsų brolius, tėvus ir artimuosius į Rusijos plačiuosius laukus.

Prieš daugiau kaip dvidešimt metų apie tironą Staliną kalbėjo jo draugai ir vėgai kaip didelį žmogų, o šiandien apie jį nieks nebekalba, o jį pasekėjai net senus kaulus išbarstė į Kremliaus patvorį. Ant kruvinų tironų kapų niekas nesodina gėlių, kurios primintų laisvę. Ten auga piktos piktžolės ir byloja pasauliui apie nykią tuštumą. O tautų laisvės kovos žygius rašo istoriją aukso raidėmis, kad ateinančios generacijos semtųsi stiprybės pasaulio tautų šeimos didžiajai kultūros kūrybos misijai.

Tautos kyla iš ilgų amžių glūdomos ir žygiuoja į didžiais toliais paženklintą ateitį. Kruvinieji tironai yra susidėsčiusios politinės konjunktūros (Nukelta į 6 psl.)

VYT. ALANTAS

ŠVENTARAGIS

Ištrauka iš XIII amž. kronikos

(6)

-- Kam tau reikia? -- lošikas pakėlė galvą, akiplėšiškai žiūrėdamas į Šventaragį ir nepaleisdamas iš rankos puoduko.

-- Stokis, su tavimi kalba kunigas Šventaragis iš Lietuvos, -- kumštelėjo lošikui įpašonę kažkos vyras.

-- Iš Lietuvos! Prieš pagonis aš sprando nelankstau!

Susispietusiems aplink skobnį vyrams dingtelėjo, kad lietuvis kunigas akižarą žiauriai nubaus, bet jis nepakėlė rankos, o tik atsigręžęs per petį tarė:

-- Stulga, tas vyras nusėdėjo kojas: padėk jam atsistoti, aš nenoriu terliotis rankų.

Tačiau, net nespėjus jam ištarti paskutinio žodžio, vokiečiai pašoko, ir jo rankoje blizstelėjo durtuvas. Tokiems staigiams išpuoliams Šventaragis visada būdavo pasiruošęs. Kaip staiga užpuolikas užsimojo, taip staiga jis pagriebė jam už riešo ir užlaužė ranką už nugaros. Vokiečiai žviegtelėjo iš skausmo, ir durtuvas nukrito ant grindų. Šventaragis vėl atsigręžė į Stulgą ir liepė jam paėmus su traiskioti vieną kauliuką. Kauliukui trakstelėjus, Stulgos tarpupirštyje liko švino gabalėlis. Šventaragis tylėdamas pakišo jį apgavikui po nosim ir paklausė Mantą, kiek jis jam pralošęs.

-- Trenk jį šimtis perkūnų, man nereikia tų pinigų! Tu pats sakei, kad už kvailystes reikia brangiai atmokėti, -- Mantas piktai mostelėjo ranka.

-- Jei nenori atsiimti pinigų, tai pamokyk jį: apsnukniuk tą strakalą kaip reikiant, kad jam dingtų noras apgaudinėti padorius vykus.

-- Pagonys ims mokyti mus, krikščionis! --

riktelėjo vokiečiai. -- Ar mes nusileisime tiems šėtono išperoms?

Vokiečiai sukrito, bet, matydami lietuvius ramiai stovinčius ir visam kam pasiryžusius, muštynių pradėti nedrįso.

-- Aš tą nieką kaip reikiant pamokysiu, -- tarė Stulga ir vokiečių smarkiai apkūlė. Paskumpakėlė jį kaip šiaudų kūlį ir bloškė jo draugams ant galvų. Jie jį nešte išsinešė iš menės.

Šventaragis paklausė darbininkų užvaizdą, kas tas vokiečiai.

-- Jo tikro vardo niekas nežino, -- atsakė užvaizdas. -- Visi jį vadina Belūpiu. Sako, jis esąs atsibastęs iš Prūsijos ar Žemaitijos, o gali iš Vokietijos, nežinau. Dabar čia atplūsta daug visokio gaivalo. Mūsų šeimnininkas jį pasamdė dirbti sandėlyje, mat, Belūpis kažkur ir kažkaip yra pramokęs grabioti žemaitiškai ir moka šiek tiek vokiško rašto. Jis čia visus aplošia: niekas daugiau lošti su juo nebenori. Jis ieško aukų atvykėlių tarpe. Gerai, viešpatie, kad jį pamokei, tik išpėju, saugokis: jis tavęs nepamirš. Sako, kad jis tarnaujas magistrui.

Parnus reikalų atidėliot nemėgo. Po vakariinės svečiais užsadarė su Remėza jo kontoroje, ir Parnus paprašė jį papasakoti kas dedasi Rygoje.

-- Mums pravartu žinoti, -- kalbėjo Parnus, -- ar derybose su magistru mes galime tikėtis bent kokios paramos iš vyskupo. Vėlgi mums būtų aiškiau už ko nusitverti, jei ordinas ruoštųsi karui. Tu pats mums pranešei į Kernavę, kad šią vasarą riteriai ir misininkai plūste plūstą į Rygą. Ar tai tiesa?

-- Neabejotina, šią vasarą jų čia atsibasto daug daugiau, kaip kitais metais. Prieš porą savaičių atpaukę iš Prancūzijos riteris markizas de Frontinjakas su palydovais, o jam pridurmais atkilo iš Saksonijos markgrafas Ditlebas fon Rozėnkrancas su savo knechtais. Čia sklinda gandai, kad markgrafo tėvas esąs labai turtingas ir kad magistrui jis atsiuntęs maišą sidabro.

-- Ar tai reiškia, kad ordinas ruošiasi karui? -- paklausė Karigaila.

-- Gal būtų teisingiau paklausus, kada ordinas nesirošia karui, -- nusijuokė Remėza. -- Aš čia gyvenu ilgus metus, ir man rodo, kad aš visą laiką girdžiu ordiną kardą galandant. Juk dar nepamiršome, kai prieš keletą metų Livonija suruošė pirmąją didelį žygį į Lietuvą*. Ordino kariauna nužygiavo iki Nalsėnų ir grįžo su dideliu grobiu. Tas laimėjimas labai pakėlė Livonijos vardą krikščionių pasaulyje ir sužadino dar didesnius kalavijuočių norus. Man dingojas, kad ir dabartinis ordino magistras Volkevinas bei vyskupo Alberto ipėdinis Mykalojus yra pasiryžę eiti savo pirmtakų pėdomis. Juk pagunda labai didelė! Juo labiau, kad Volkevinas yra sumanus, drąsus ir veržlus vyras. Sklinda gandai, kad jis tariąsis ar jau susitaręs su Pskovu ir kad maskoliai pasižadėję jam atsiųsti pagalbą bedieviškai Lietuvai nukariauti. Iš atkeliausių iš Prūsijos prekių prasiitarimų sužinojau, kad magistro žmonės lankąsi ir kryžiuočių ordino namuose, meilaudami paramos prieš Lietuvą.

-- Ką bendra mūsų pasiuntinybė turi su ordino pasirošimu karui? -- pertraukė Šventaragis abiejų vyrų pokalbį.

-- Labai daug, -- atsakė Parnus. -- Jei ordinas ruošiasi karui, jam reikalingi pinigai, ir todėl magistras gali būti nuolaidesnis.

-- Ar magistras nesipiauna su vyskupu? -- vėl paklausė Karigaila.

-- Kaip sakiau, aš gyvenu Rygoje jau seniai, daug vokiečių pažįstu, daug žinau, kas dedasi Livonijos valdovų užnugaryje, ir man vis knieti viena mintis: magistras su vyskupu gali rietis, kaip šuo su kate viename maiše, betgi kai išeina reikalas apie karo žygį, apie naujų žemių užgrobimą, naudos pasiplėsimą ir tikėjimo praplatinimą, jie dirba ranka rankon. Dedasi prie jų ir prekiškai. Paprastai jie vėl ima rietis, kai tenka dalytis grobiu, bet kai riteriai kaunasi, rietenos tyli. Šią vasarą negirdėjau, kad jie vienas kitam draskytų akis.

-- Atseit, iš vyskupo paramos nelauk! -- mostelėjo ranka Parnus.

(Bus daugiau)

* Pirmąjį didelį žygį į Lietuvą Kalavijuočių ordinas suruošė 1229 m.

ŽVILGSNIAI

KĘSTUTIS GAIDŽIONAS

Pasirašytame laiške, slap-tai išgabentame iš Rusijos, šeši politiniai kaliniai apibūdina jų alkio, šalčio, pažeminimo ir "politinio perauklėjimo" gyvenimą dabartinuose vergų lageriuose.

Kaliniai šiuos kaltinimus skelbia viešame laiške Sovietų prezidiumui, ir reikalauja, kad jų teisės, kaip žmonių ir Sovietijos piliečių, būtų grąžintos.

Tarp pasirašiusių yra autorius Yuli M. Daniel, 1966 metais nuteistas penkeriems metams koncentracijos stovyklon už rankraščių siuntimą užsienin, ir poetas Alexander Ginzburg, taip pat gavęs penkis metus už savo knygą apie Rusijos intelektualų Daniel ir Andrei Sinyavsky teismą.

Laiško ištraukos buvo paskelbtos France-Soir, Prancūzijos didžiausiam laikraštyje, kuris laišką gavo iš kalinių giminių ir draugų. Laikraštis skelbia, kad kaliniai supranta galimas tolimesnes represijas už laišką paskelbimą, bet jų noras yra informuoti pasaulio opiniją.

"Maisto daviny's stovykloje yra 2413 kalorijų", kaliniai rašo, "...bet ir šis daviny's mus dažnai nepasiekia. Specialūs paketai, kuriuos pagal vyriausybės taisykles, galime gauti tris kartus per metus, duodami tik stovyklos viršininkų patikautojams. Mes pasirašiusieji, iškalėję 22 metus, neesame gavę dar nei vieno pakieto. Kova prieš šaltį s to vykloje suorganizuota: jie konfiskavo visus mūsų šiltus nertinius, švarkus..."

Kaliniai baudžiami už neatsistojimą prieš karininkus, už vandens virimą, už nesilankymą "politinės informacijos" klasėse.

Gabaliukas humoro, šiaip depresiniame laiške yra matomas kalinių intelektualinis pranašumas už jų daugiau "bukus" sargus. Eilutėse, kurios galėjo būti rašytos prieš revoliucinių bolševikų apie carų laikų kalintojus, skelbia:

"Metai po metų mes kartojame tuos pačius pradinius politinių mokslų kursus. Vos skaityti pajėgį karininkai skiemenuoja tekstus, baisiausiai darydami jų interpretaciją. Klausimus, kuriuos jie nepajėgia atsakyti ar išaiškinti, laiko provokacijomis, kurias, žinoma, seka naujos baudos..."

★

Žinoma, nei šio laiško tekstas nei turinys mums lietuviams ne naujiena. Šio žanro, privačios ir viešos korespondencijos matėme ir matysime. Tai tik dar vienas įvykis, įrodas, kad padedis Sovietijoje, jos dvasiniam ar intelektualiniams priešams nedaug pakitusi per paskutinį dvidešimtmetį.

HELP WANTED MALE

WANTED AT ONCE
JOURNEYMAN
OR
1ST CLASS EXPERIENCE
BORING MILL OPERATORS
(RATES \$4.14 TO \$4.59)
MILLING MACHINE
OPERATORS
(RATES \$4.04 TO \$4.49)
1st & 2nd Shift
Must be able to set up work from
Blue Prints & Close Tolerance.
Now working 58-hour week. Cost of
Living Increases, Fully-Paid Maximum
Blue Cross, \$5,000 Life Insurance,
ten paid holidays, liberal vacation,
Pension plan, and other fringe
benefits.
UNITED WELDERS, INC.
1019 SCHEURMANN ST.
ESSEXVILLE, MICHIGAN
(52-54)

REZISTENCIJA

R. SPALIS

Ištrauka iš R. Spalio naujo romano "Rezistencija", kurį Vilties leidykla netrukus išleids iš spaudos

Su šiaurės vėjais, su vis dažniau atklystančiomis puriomis snieguolėmis, pradžioje pašnabždomis, vėliau vis garsiau ir garsiau, keliavo bergus, kartu viltį keliantis žodis — karas. Žinią, kaip saldžią svajonę, puoselėjo iškankinti patriotai kalėjimuose, visa tauta pasrūvusi ašaromis, prievartaujama, patekusi į voro, maniako lizdą, be vilties humaniškos mis sąlygomis užtikrinti sau gyvenimą.

Patys komunistų pareigūnai Lietuvoje savo paskaitose kartais prasitardavo, pasigirdavo, kad netrukus jie pastumės Sovietų Sąjungos sienas iki Gibraltaro. Vokiečiai vis labiau domėjosi žiniomis iš Lietuvos, rinkdami viską, kas tik įmanoma, apie rusų kariuomenę, jos išdėstymą, pajėgas, ginklavimąsi, moralę ir kitką.

Pati tauta, atsidūrusi tarp kūjo ir priekalo, nelūžo, bet, kaip tas sunkiai sužeistas miško žvėris, telkė jėgas, pasiruošusi mirti žūtbutinei kovai. Kilo pasipriešinimo centrai, susemdami išblaškytas patriotiškai nusiteikusias grupes į pajėgų gintis vienetą. Nusiteikimas prieš okupantą — pradžioje pasyvus, nedrąsus, lyg laukiantis — išsiplėtė į neužgesinamą, nenuslepiamą grasų murmėjimą, kuris reiškėsi įvairiais būdais ir priemonėmis. Visas judėjimas priminė tas pavasario sroveles, kurios, pamažu čiurolendamos, susirenka, pavirsta į vandenį, ošdamos sūkurį galia, šluodamos, kas pakeliui.

Sereikai dingus, paliktą ryšininką suėmus, Alėjūno grupė veikė aklai, bet brolio dėka netrukus įsijungė į kitos vadovybės grandinę. Atėjo pirmas įsakymas. Alėjūnas pasiryžo jį vykdyti. Bet išdygo netikėta klūtis: tą patį vakarą jis buvo paskirtas budėti įmonėje. Neatvykimas būtų lygus sabotazui. Jei Vaitas jį ignoruotų, tai kiti raudonieji atkreiptų savo dėmesį. Neapsisprendamas Alėjūnas šnektelėjo savo bičiuliui Ruseckui:

— Prašiau Bačkį, kad pavaduotų mane. Atsisakė — negalys. Kitais nepasitikiu, nors esu tikras, kad ne visi raudoni ir kad kai kas iš jų priklauso pogrindžiui. Kai kurie ženklai tai rodo. Deja, ant kaktos neparašyta.

— Nesuk ratu. Jei reikia — aš vyksiu. Koks uždavinys?

— Atvirai pasakius, nenoriu tavęs leisti. Turiu keistą nujautimą. Jei tu įkliūtum, man nors po ratais lišk. Reikės su Vaitu dar pakalbėti, tik turėsiu labai gerai, įtikinamai meluoti. Jis yra rojaus žaltys — gudrus.

— Jei turi nujautimą, tai eik į savo įmonę, nekvatšinė Vaito. Nesu prietaringas religine prasme, bet mokslinė. Gal įvykis savo projekte siunčia bangas, o mes jas pagauiname. Po Kęstučio suėmimo pasidariau jautresnis. Bijau tavęs netekti.

— Jokių žinių apie jį?

— Kol kas, matai, mūsų neišdavė. Sėdėjo Vilniuje, bet kur dabar — nežinia. Motina nusiuntė jam kelis siuntinius, bet patį paskutinįjį grąžino, nepriėmė. Tiek motina patyrė, kad keliamas iš Vilniaus. Tikime, keliamas į Kauną, mat, čia pagrindinė jo veiklos sritis. Ar tik ir mūsų pėdsakų nepradės sekti, gal jau ir seka. Tas perkėlimas yra reikšmingas.

Susirūpinę žiūrėjo vienas į kitą, nerasdami paguodžiančio žodžio.

— Reikės jo motiną stipriau paremti. Savo brolių prigriebsiu tam reikalui.

— Grįžkim prie to uždavinio. Ką turiu daryti?

— Prakeiktas budėjimas. Koks kvailys įdėjo Vaitui tada raštelį!

— Užtenka. Aš neturiu nujautimo.

— Vyksti į Jonavą. Jonavoje įlipsi į šiaulį — Kauno traukinį. Iki Kauno turėsi laiko pereiti visus vagonus. Viename jų rasi žmogų, įsigilinusį į Brazdžionį. Berods, "ženklus ir stebuklus" ar kurią kitą jo poezijos knygą. Jis taip laikys ją, kad matysi viršelį. Nekeliauk tame pačiame skyriuje. Tik įvažiavus į tunelį, grįžk pas tą brazdžionininką ir, žmonėms pajudėjus, stebėk, ant ku-

rio lagamino jis padės tą poeziją. Čiupk tą lagaminą — ir pro duris su kitais keleiviais.

— Ho, ho, atrodo, ten nebus kumpis!

— Ne. Greičiau kiaušiniai, tik lukštas kietesnis. Nesutrinsi atsisėdęs.

— Kad tave perkūnai! Tai, atrodo, jau rimtai sukrusta.

— Taip, Petrai. Juokų laikai pasibaigė. Aš pakalbėsiu su Vaitu.

— Oi ne, brolau. Aš pasiryžau ir eisiu, tai nuspręsta. Tik, matau, kad tai jau ne mūsų kukliosios grupelės pastangos. Sakyk, kur tu mane įtempei?

— Aš pats neseniai įsitempiau.

— Kas jie — žaliakepuriai?

— Ne visi. Yra ir kitokių patriotų.

— Tu nepasitaręs tai padarei. Račkauskas primygtinai spyrė mane į visų pažiūrų patriotų sąjūdį — aktyvistų frontą. Sukausi, nei ne, nei taip sakydamas, pirma norėdamas pasitarti su tavimi. O tu ir be mano žinios susitvarkei.

— Laiko neturėjau. Be to, tos spalvos dabar tai tik saldi nostalgija. Tačiau suk, kur tau geriau. Prisipažįstu, sunku būtų skirtis su tavimi.

— Ir man. Sutinku, kad mūsų tautai mirtino pavojaus metu žaisti spalvomis — tai tik smėlio pilstymas į krūveles. Kol kas dirbkim kartu, gal jie ten susipras, tik tas tavo nutylėjimas...

— Rūpesčiai išblaškė. Be to, broliu minėjo, kad stengiamasi susijungti. Taigi gal šiuo metu jau dirbama iš vieno.

— Tėvynės labai. Kaip dėl to lagamino? Kur jį dėti gavus? Į namus tempti negaliu.

— Tik tai nakčiai. Kitos dienos vakarą aš perimsiu turtą. Neįspėsi, kam patikėsiu tai globoti. Iki naujo įsakymo.

— Kam?

— Vaitui.

— Pasiutai!

— Taigi kad ne. Vaito sandėliuky, jo žemėje, paslėpsim turtą.

— — —

Tą šaltą, drėgną vakarą Jonavos stotis buvo prisikimšusi žmonių. Ruseckas rūgo, supratęs, kad toje grūstinėje uždavinys nebus toks paprastas, kaip iš pradžių rodėsi. Nekantriai stumdėsi tarp kitų belaukiančių, trypdamas, virpėdamas nuo vėjo ar nervų. Traukinys gerokai vėlavo, ir tai negerino nuotaikos. Patyrė, kad kartais, tarsi ieškodami spekuliantų, atėjūnai iškratydavo ir keleivių mantą. O jei taip jį patikrintų Kauno stotyje! Šalčio banga pakuteno nugarą. Ir dar tas prakeiktas Alėjūno nujautimas! Spiauti į visus nujautimus: tai tik paleis nervus — ir nors klyk, lagamino nepačiupinėjęs.

Tamsoje šurpiai švilptelėjo artėjantis garvežys, pradurdamas naktį, nurėždamas laukiančio nervus. Kas gyvas puolė arčiau, užimdamas patogesnę vietą, žvelgdamas žibtelėjusios švieselės link, kuri greit artėjo. Netrukus, sunkiai švokšdamas, įčiuožė gana ilgas traukinys.

Ruseckas šoko į patį paskutinį skyrių, per jėgą stumdamasis į priekį, žvalgydamasis tarp keleivių. Traukiniui jau dundant pirmyn, perėjo pirmąjį vagoną ir pastebėjo, kad jis neturi ryšio su sekančiuoju. Reikėjo laukti sustojimo, o tų vagonų šį kartą nepagailėta. Grūdosi pirmyn per didelį vargą, abejodamas, ar suspės atlikti uždavinį. Ko gero gal grūstyje pražiopsos, nepamatys skaitančiojo Brazdžionį. Tuo tarpu Kaunas vis artėjo.

Patekęs jau į kelintą vagoną iš eilės, įžengė į antrą skyrių. Prie lango pastebėjo moterį su atversta knyga. Stabtelėjo, lyg tvotas, širdis veikė, lyg kūjis. Žodžiai tapo kūnu. Moteris, skara susisupusi galvą, lango pusėn pasikreipusi, laikė knygą, atsuktą į šviesą, į vagono vidų. Iš tolo juodavo eilėraščiai. Lyg nuvargusi, lyg norėdama pasiraivyti, moteris iškėlė į viršų knygą: B. Brazdžionis...

Ruseckas atatupstas pasitraukė į gretimą skyrių, atsirėmė prie durų ir užmerkė akis poilsui. Traukinys lėkė nesustodamas, protarpiais švilpesiu plėšdamas erdvę. Likimas lėkė kartu, rūšiai grasydamas jaunuoliui, kuris karts nuo karto giliai traukė orą, kaupdamas drąsą. Rusecką kvailas nujautimas vis labiau slėgė, ir veltui jis stengėsi užmiršti tai, išmesti sau iš galvos.

Paskutinė stotis prieš Kauną. Sudunda tunelis, Ruseckas grįžta į lemtingąjį skyrių. Keleiviai kraustosi, skuba. Jis seka tik tą baltą lopą — knygą. Nepažįstamoji kyla ir prisiglaudžia prie vieno lagamino. Nuima nuo jo eilėraščius. Abipus langų sužėri gausios lempos, kita melodija sužviegia ratai — prasideda Kauno stotis. Ruseckas pačiumpa pažymėtąjį krovinį ir vos neaiktelė nuo jo sunkumo. Ten tartum švino pridėta. Abiem rankom leidžia jį žemyn ir petimi užkliuvo moterį. Vogčiomis dirsteli vienas į kitą, ir Ruseckas vos nepaleidžia svorio. Paberžytė! Pastaroji, net nemirktelėjusi, vėl paskandina akis į knygą. Tartum be jos neturėtų kitų reikalų, rūpesčių pasaulyje. Jaunuolė, matyt, toliau važiuoja į Suvalkiją.

Stoties šviesų akinamas, vilko švino lagaminą, lyg ten pūakai būtų, valdydamas raumenis, kad jų virptelėjimas neparodytų baisesių pastangų. Laimingai prasiskverbęs per peroną, alpstančia ranka pamojo vėžikui, nurodydamas tamsesnę gatvę, esančią netoli tėvų buto.

Vėžamas Ruseckas tiek pralinksėjo, kad būtų galėjęs užtraukti dainą. Pavyko! Nepagavo! Ramiai miegos šiąnakt, ryt ir užporyt. Prakeiktai gudriai sugalvota! Jei kelionės metu būtų patikrinta keleivių važta, niekas nebūtų įtaręs Paberžytės, nes ir pusgalviui būtų aišku, kad tas svoris ne jai. Bet jis, kad ir kitame skyriuje, iš karto būtų sumintas, nors be mažiausio ryšulio. Paklaustas, kur buvęs ir ką daręs, neturėtų atsakymo. Jei jis ir toliau karos tokį pasivažinėjimą, turės pasirūpinti, kad nemirktelėjęs galėtų atsakyti į visus klausimus. Priežastis turi būti ne fiktyvi, bet tikra, kad patikrinę nesugautų meluojant.

Ir netikėk nujautimams! Sakyti Antanui ar ne? Pagal taisykles turėtų nesakyti. Gal ir geriau taip. Tas sukrėstas ir protą praras besirūpindamas. Jo nervai ir taip įtempti iki kraštutinumo. Tik per stebuklą Alėjūnas dar nesumintas. Jei įjėdu susitikis traukinyje, vargu ar nekris vienas kitam į glėbį. Jei vienas jų jau būtų sekamas, tai abiem kilpa ant kaklo. Vieną ir kitą beterozizuodami, iškratyty visas žinias, visas pavardes. Ne, negalima. Tegu nežino apie vienas kitą. Jis pats tampys lagaminus, kol Paberžytė bus kurjeris. Ir koks pamišėlis įsuko ją į tą pavojingą darbą! Vyrukas su jėga, matyt, koks sunkumų kilnotojas, įvelka lagaminą ir užkelia į viršų. Reikės perspėti Paberžytę, kad nesėstų toje pusėje: svoris kada nors nutrauks lentyną, sumals apačioje tūnančiuosius.

— — —

Budėdamas naktį, nerimaudamas dėl Petro, Alėjūnas sumanė pažaisti. Iš eilės skambino į įstaigas, mokyklas, gimnazijas, tikrindamas, ar ten nemiegama. Griežtu balsu paklausdavo, kur budi ir kas. Visi taikiai ir paklusniai atsakydavo klausiamai, tik iš buvusio Saulės rūmų ataklus balsas pasiteiravo, kas skambina. Ginčas užsitiesė. Abu kietai laikėsi savo. "Tai vyras!", galvojo Alėjūnas žavėdamasis. Daugiau tokio kietumo! Pabaigęs su Saulės rūmais, nutarė pavaikyti savo bendrabudintį, liaupsinantį okupantą. Palaukęs kol tas nueis į kitą skyrių, greit pasikambino ten, teiraudamasis, kodėl šoninia-me pastate deganti šviesa. Žmogelis, neatpažinęs balso, pasileido į nurodytą sparną, iš kur netrukus atbėgęs atraportavo, kad šviesa užgesinta. Alėjūnas bent pusvalandį varinėjo vyruką po tolimiausius kampus, įsakinėdamas patikrinti vandenį, langus, tualetą ir kitką, kas tik atėjo į galvą.

Pajvairinęs naktį, telefonu Petro pasveikintas, su geriausiu nuotaika pradėjo darbą. Apie dešimtą valandą užėjo pas jį Vaitas.

— Kaip sekėsi budėjimas?

— Įmonė sveika, nesusprogdinta.

— Niekas naktį neskambino?

— Ne.

— Kaip gerai. Štai Dičiūnas, budėjęs kartu, atlėkęs pranešė man, kad mūsų įmonė yra įtariama. Įtariama tik todėl, kad čia dirba netinkamas elementas. Anot jo, visą naktį skambinusį NKVD, liepdama tikrinti visus pašalius. Žinoma, aš galiu paskambinti, kur reikia, ir sužinoti kas iš tikrųjų atsitiko, bet, tur būt, nėra reikalo. Tačiau telefonas duotas ne žaidimui, bet darbui. Tikiu, nieko prieš, tamsta Alėjūnai, jei aš atskaitysiu iš tavo algos su perspėjimu, kad budėdamas nevargintum žmonių ir nesikartotų kvaili juokai.

— Ne, nieko prieš. Bet tai tik įrodymas, kad tai, ką draugas Dičiūnas šnabžda į ausį, yra abejotinos vertės.

ŽMONIJA PASIGENDA LAISVĖS...

(Atkelta iš 4 psl.)
ros padariniai. Jų amžius tetrunka tik kelis dešimtmečius.

Prieš 28 metus dėl mūsų tautos ištikusios nelaimės Amerikos politikai buvo abejingi ir nepatarė mums pasaulyje ieškoti teisybės. O šandien, kai mūsų laisvės sutemų šešėliai pikta grūmoja Amerikos laisvei, amerikona netikslaukia mūsų šiuropios žaidos priminimo, bet dar ir paskatina, kad mes apie jos didžiuosius socialius kalbėtumėm ir jiems grąsomo pavojaus akivaizdoje būtumėm jų gretose nepalaužiami už bendrą laisvės idealą kovotojai. Mus jungiantieji bendri veiksmai ir žygiai greičiaupriartins ir mūsų tautai laisvės priekėlimo pavasarį. Laisvi ir pavergti lietuviai visi mes savo rankose turime tautos gyvybę, nes tai yra dvasinių jėgų šaltinis, kuri iš praeities per dabartį teka ateitin. Ji teka mumyse ir teka su mumis, kur mes bebūtumėm ir koks likimas

Sveikatos ir naujų namų bieškan

(Atkelta iš 2 psl.)

mo kaštus. Tik nereikia galvoti, kad pirkęs namuką už \$16,000, tuojau galėsi parduoti brangiau.

Tiesa, dabar buvusios bazės angaruose atidaromas elektronikos ir lėktuvų dalių fabrikas. Darbininkai jau registruojami. Šis fabrikas gali sumaišyti kortas ir žymiai pabranginti namus.

Su pasauliu galima susisiekti autobusais ir lėktuvais. Aerodromas nedidelis ir jame negali nusileisti didieji lėktuvai. Autobusais galima nuvažiuoti į Albuquerque pro kur eina San Francisco — Chicago ekspresas. Taupant laiką prieiti naudotis lėktuvais.

Iš Roswell važiuojant į Clovis sutinkama ragučių ir avių farmų. Kituose ūkiuose auginama pupelės, alfalfa ir daržovės. Taigi ne dykuma. Visi laukai drėkinami. Neauga čia nei palmės, nei citrininiai vaisiai, nes jiems šalta. Kazimierietės seserys įsikūrė ne Roswell, bet nuo čia už šimto mylių, Clovis mieste.

Tai taip atrodo Roswell. Nieko neperdėjau ir negražinau. Tūlas pasakys, jei ten taip gerai, tai kodėl neperki namo. Tai va ir yra tas "kodėl?"

Išverčiau visą telefonų knygą ir neradau nė vienos lietuviškos pavardės. Namų pardavimo agentas tikino, kad iš New Jersey vienas lietuvis pirkė namą ir liepos pradžioje atsikraustė gyventi. (Tas pirmasis lietuvis, įsikūręs Roswell yra Dirvos skaitytojas iš N. J. — J. V. Valickas. Jo adresas: 304 North Union Ave., Roswell, New Mexico 88201).

Išvados. Pen ininkams Roswell vietovė verta susidomėti. Tokių pigių namų ir tokių žemų nuosavybės mokesčių vargu kur kitur ras.

Jei atsirastų nors kelios lietuvių šeimos ten kurtis, prisidėčiau ir aš su šeima.

Jei kas galvotų rimtai apie naujas gyvenvietes, tai galima būtų viską plačiau aptarti ir panagrinėti. Mano adresas gausite Dirvoje.

beįtikėtų, jei tik liekame savo tautai ištikimi.

Tautos valia skverbiasi pro okupanto vergijos pančių grandines ir veržiasi į žadėtąsias laisvės aušras. Ir šių dienų okupantas ištikins, kad tautų ateitį lemia ne brutali jėga ir kruvinas teroras, bet tautos ryžtas geležinė valia ir sąmonė išsaugoti savo gyvybę. Tautos valia ir sąmonė savo nesulaikomois veiksmais ir žygiais prasiskverbs į laisvojo pasaulio žmonių sąžinę ir įrodys, kad jos okupantas yra didžiausias nusikaltėlis, didesnis ir už didžiuosius tos rūšies Niurenbergo nusikaltėlius. Anie žudė paskirų tautų narius, o tasai kėsinasi į tautų gyvybę, jų kultūrą ir graso laisvojo pasaulio žmonijos laisvei, kultūrai ir civilizacijai.

XX. a. žmogaus genijus prasiskverbė į visatos paslaptis ir rengiasi ją pakreipti žemės planetos gerovei. Tačiau XX a. istorija taip pat pagimdė kruvinus tirolus, kurių pikti pradai graso sunaikinti žmogaus laisvę ir kultūrinę vertybę. Mokslo pažanga teikia apčiuopiamų duomenų, kad jau nebetoli tas laikas, kada žmogaus genijaus išrastos priemonės sugebės pažaboti kruvinųjų tirolų piklus ir grasinančius kėslus ir jų pavergtų tautų vergijos pančius pavers beverčiais šipuliais.

Šia progą vergijos pakalikam norėčiau priminti tik vieną tiesos žodį, tai laisvą mintį. Laisva mintis glūdi žmogaus gelmėje. Išėjus šimtmečius galingiausi tirolai kai kuriuose kraštuose laikė žmones vergijoje, tačiau laisvės nesunaikino. Tauta savo ilgoje kančioje tampa dvasinė jėga. Tos dvasios apimtyje telkiasi galybė, kuri yra patvaresnė už tirolų fizinį pajėgumą. Laisva mintis, kaip paslaptin goji deivė savo žvilgsniu palengva tirpdo tirolų pančių grandines ir griaua vergų imperijų sostus. Laisvoji mintis yra tas dinamiškas variklis, kuris apsprendžia žmonijos likimą ir tautoms leidžia būti tuo kuo jos nori ir sugeba, o ne tai ką joms vergijos imperatoriai pagal savo malonę skiria. Laisva mintis yra ištikima tautos valios palydovė. Tautos valia yra nepalaužiama ir giliai įaugusi į jos kamieną ir ateinančių generacijų protus ir širdis. Ji yra patvaresnė už okupanto utopines užmačias. Tautos ašaros, kančiose ir kraujuje išaugęs gražus laisvės žiedas spindi savo didybe ir kilnumu. Nėra pasaulyje fizinės jėgos kuri galėtų sulaukyti gyvą tautos troškimą veržtis į to žiedo skleidžiamą grožį, didybę, garbę ir tautos pilnutinio turinio tikslą, — jos laisvę.

1941 metų birželio m. 14 d. Sibiriniai tremtiniai atskleidė Sovietų Sąjungos visuotinius ir masinius nusikaltimus prieš žmoniškumą ir tautų laisvę. Ir tie, kuriems atrodo, kad šandieninė Sovietinė santvarka yra sušvelnėjusi ir tiems, kurie deklaruoja, kad raudonojo siaubo teorinius pagrindus pakankamai gerai pažįsta, patartina iš birželinų liūdnyų sibirinių tremimų pasidaryti logiškas išvadas. Birželinų įvykę faktai turi įnešti į mūsų lietuviškos visuomenės galvojimą ryškesnių pragiedrulių, kurie paskatintų daugiau susirūpinti laisvo pasaulio lietuvių ir visos žmonijos likimu ir jos mąstymo būdu. Šandien žmonija pasigenda dviejų dalykų: laisvės ir žmoniškumo. Laisvė žmogui yra tikroviškas dalykas, kaip duona alkano, ar sveikata ligonio sapnuose. Gražiai skamba Rooseveltto laisvės įrašytos Tautų deklaracijoje: laisvė kalbėti, laisvė tikėti, laisvė nuo skurdo, laisvė nuo baimės. Ar daug tokių žmonių Sovietų Sąjungoje, kuriems tos laisvės prieinamos. O kiek daug Sovietų Sąjungoje žmonių ir tautų, kuriuos šitos laisvės tik sapnuose tedžiugina. Laisvojo pasaulio lietuviai neturi priemonių, kuriomis būtų galima padėti, savo broliams ir seserims gimtajame krašte, kad šios keturios laisvės iš sapnų pasaulio grįžtų į gyvenimo tikrovę. Bet laisvojo pasaulio lietuviai turi tikėjimą ir nelygstamąją žmogaus vertę. Ši kilnioji žmogaus savybė irikiuoja mus į tas žmogaus humaniškumo kovotojų eiles ir suteikia dvasinės stiprybės, kad liūdnyų birželinų sibirinių treminių eigoje žuvę ar tremties kančias iškentę lietuviai būtų visados su didžia pagarba prisimenami ir kad mes laisvame pasaulyje gyvendami kauptumėm visas galimas pastangas ir priemones, kad ateityje mūsų kraujo broliams ir seserims šitoks žiaurus likimas nebepasikartotų. Birželio sibiriniai tremimai turi pažadinti mūsų mintis atkreipti didesnę dėmesį į prieš 20 metų organizuotos tautų bendruomenės pirmą kartą pasaulio istorijoje paskelbtą visoms tautoms teisę turėti bendrą laisvės idealą, kad visi žmonės ir visi drauginiai veiksmai ji nuolatatos prieš akis turėtų mokymu ir auklėjimu ugdytų pagarbą žmogaus teisėms ir laisvėms, o pažangiomis valstybinėmis ir tarptautinėmis priemonėmis užtikrintų jų visuotinį ir veiksmingą pripažinimą ir pritaikymą visame pasaulyje.

HELP WANTED MALE

WANTED AT ONCE

EXPERIENCED

CIM X
TAPE MILL
MILL
UNIVERSAL
GRINDER
TURRET LATHE
TRACER LATHE

54 HOUR WEEK
NIGHT PREMIUM PLUS
LIBERAL FRINGE BENEFITS

Parker-Majestic, Inc.

147 JOS. CAMPAU (at River)
DETROIT, MICH.

(50-59)

BLACK SMITH
FOR SHARPENING CONTRACTORS
TOOLS IMMEDIATE OPENING.
Malden Contractor
Equipment Corp.
12 NEWLAND ST., MALDEN, MASS.
617 — 322-6138

(50-54)

FORGE SHOP
HELP WANTED
Machine burner, Butt welder operator,
Utility workers. Apply in person.
ADVANCED COMPOSITE
& FORGING CO.
22600 Nagel Ave., Warren, Mich.
(50-59)

DOW CORNING
Is seeking a journeyman pipe coverer
with experience in the field of industrial
pipe covering. Qualified applicants
may apply at The Midland
Personnel Office.
DOW CORNING CORP.
S. Saginaw Rd., Midland, Mich.
8 A.M. to 5 P.M.
Monday thru Friday

(51-56)

WANTED AT ONCE
GEAR GRINDER
REISHAUER SET UP MAN
TOP RATE — DAYS AND NIGHTS
Schwartz Precision Gear
WARREN, MICH.
313 — JE 6-0367

(52-54)

WANTED
1ST CLASS SKILLED
TOOLMAKER—GRINDER
Must be able to make form & shave
tools, reamers and regrind small tools
also
AUTOMATIC SCREW MACHINE
OPERATORS AND SET UP MEN.
For Acme Gridley Multiple Spindle.
Good hourly rate, pleasant working
conditions. New plant. Paid group
insurance and vacations.
PHILLIPS MFG. CO.
1355 S. Cedar, Holt, Mich.
517 — 694-0491

(53-59)

FORGE SHOP PERSONNEL
Help required in all phases of closed
die board hammer operations. Any
exp. will be considered.
LETTS DROP FORGE
2714 W. JEFFERSON AVE.
DETROIT, MICH.
313 — 259-1068

(54-60)

WANTED
EXPERIENCED
PERMANENT MOLD REPAIRMEN
For Days. We are a rapidly growing
company with an opportunity for advancement. Plus benefits.
SOLON INDUSTRIES
Subsidiary of Whittaker Corp.
6370 SOM Center Rd.
Solon, Ohio
We are an equal opportunity
employer

(53-55)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

WANTED EXPERIENCED
FOUNDRY HELP
GENERAL FOUNDRY FOREMAN
CORE ROOM FOREMAN
ALSO
EXPERIENCED MOLDERS
Permanent employment with old established firm. Foundry located in
resort town. Small town environment. Good schools, good housing,
variety of churches. Full fringe benefits—fully paid. Send resume to
WESTERN FOUNDRY CO.
P. O. BOX 910, HOLLAND, MICHIGAN 49423
CALL 616 — 396-3561

(52-56)

We Offer To Savers

SAVINGS CERTIFICATE

5 1/4%

6 or 12
MONTH
\$10,000
or MORE

4 3/4%

Passbook Savings
Accounts

Paid Quarterly

Computed and Paid

as of:
Mar. 31 — June 30
Sept. 30 — Dec. 31

5%

6 or 12
MONTH
\$5,000
or MORE

Savings certificates issued
for six months or one
year—in minimum
amounts of \$5,000.00,
and thereafter in
multiples of \$500.00.
Earnings are paid at
maturity.

Mutual Federal Savings

AND LOAN ASSOCIATION

2212 W. CERMAK RD.
Chicago, Ill. 60608
Virginia 7-7747

PETER KAZANAUSKAS, PRESIDENT

LAIOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYŠ MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

Viešėdami Chicagoje aplankykite PARAMĄ

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIK

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų
ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĖ — ĮSITIKINSITE.

PAVERGTUJŲ TAUTŲ SAVAITĖS DEŠIMTMETIS

Clevelando Tautybių Sąjūdis šiais metais paminės Pavergtųjų Tautų savaitę akademinio seminaru J. Carroll universitete. Seminaras įvyks antradienį, liepos 15 d., 8 val. vak. J. Carroll universiteto O'Dea salėje. Prie šio minėjimo aktyviai prisidės ir universiteto sovietų ir rytų Europos studijų institutas.

Kadangi šiais metais suka kava dešimtmėtis, kai JAV Kongresas priėmė Pavergtųjų Tautų savaitės įstatymą ir įpareigojo prezidentą ją minėti tol, kol visi kraštai bus išlaisvinti iš komunistinės vergijos, norima šios sukakties proga reikščiau pabrėžti ir iškelti komunizmo grėsmę ne tik pavergtoms tautoms, bet ir likusiam laisvajam pasauliui.

Seminare apie Amerikos politiką pavergtųjų tautų atžvilgiu ir apie pasipriešinimą komunistiniam blokui kalbės Pensilvanijos universiteto prof. James E. Dougherty, Westminsterio kolegijos prof. Lawson A. Pendton ir ukrainietis prof. Michael S. Pap. Paskaitų pasiklausyti (kiekviena tik po 25 min.) yra pakviesti amerikiečiai gimnazijų mokytojai ir politinių mokslų studentai.

Bet gi labai svarbu, kad visos tautybės, kurioms Pavergtųjų Tautų savaitė yra skelbiama, gausiai šiame akademiniam seminare dalyvautų. Čia būtinai turėtų ateiti ir mūsų jaunimas. Tėvai prašomi juos painformuoti ir paskatinti.

J. Carroll universitetas yra prie Washington Blvd. ir So. Belvoir Blvd. kryžkelės. Įvažiavimas į automobilių aikštę iš So. Belvoir Blvd. Kadangi paskaitininkų pakvietimas ir įvairūs spaudiniai sudarė išlaidų, todėl už įėjimą bus imama \$1.00 auka.

• Solistė Aldona Stempužienė, jos dainavimo mokytoja operos direktorė Carmela Cafarelli ir komp. Darius Lapinskas išskrido į Vokietiją įreikorduoti dvi naujas plokšteles su Stuttgarto simfonijos orkestru. Techniškai rekordavimo sesijos užtruks dvi savaites. Po to menininkai dar numato aplankyti Salzburgą, Milaną, Romą ir Paryžių.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

DVEJOS SUKAKTUVĖS

Inž. R. Kudukis

Šeštadienį, liepos 5, p. Kudukio namuose buvo proga paminėti Petro Kudukio vardines ir jo sūnaus, inž. Raimundo Kudukio, 30 metų amžiaus sukaktį. Didelis būrys artimųjų turėjo progą pasveikinti sudainuodami "Ilgiausių metų", ALT S-gos skyriaus pirmininkas Jaunutis Nasvytis ir K. S. Karpus pasakė tai progai atitinkamas kalbas.

Trisdešimts metų amžiaus — žmogui tai tik keli metai ant savo kojų, bet pažūrėkime, kur Raimundas jau stovi.

Inž. R. Kudukis seniesiems ir naujiems Clevelando lietuviams yra nepaprastai, tuo, kad kaip ateivis berniokas, atvežtas į Ameriką iš tremties, Clevelande išsimokslinęs, nuo lietuvių kalbos lituanistinėje mokykloje iki inžinieriaus laipsnio universitete, gavęs inžinieriaus tarnybą didžiulėje plieno firmoje Republic Steel Corp., dėstęs Clevelande State College kursuose savo specialybėje, lietuvių veikloje dalyvauja jau kelinti metai, kai daugelis kitų jo amžiaus ir išsimokslinimo lietuvių iš lietuviško gyvenimo pasitraukia. Vėdės Gražina Knistautaitė, taip pat ateivė, čia išaugintą lietuvių darbuotoją.

Raimundas darbuojasi keliuose organizacijose, yra pirmininku ALT Clevelando skyriaus; atstovaudamas lietuvių Clevelando tautybių sąjūdyje, kurį sudaro 22 tautos, yra tos organizacijos sekretorium ir reikalų vedėju, kur pirmininkauja county auditorius Ralph J. Perk. Jam dažnai tenka vadovauti tos organizacijos rengiamose programose ir pavergtųjų tautų savaitės minėjimuose.

Jis mėgsta ir politiką. Jau gerokai iškilęs respublikonų partijoje, kuo prisidėda pakėlimui lietuvių vardo amerikiečių tarpe. Praeitą rudenį išrinkus į Washingtoną Ohio senatorių William Saxbe, tarp keleto kitų specialių senatoriaus įgaliotinių Ohio valstijoje yra paskirtas ir inž. R. Kudukis. Tas suartina jį su aukštais Ohio politikais. Negana, kad yra senatoriaus atstovu, jis supažindino senatorių Saxbe su Sovietų tvarka siuntinių siuntimo į Lietuvą ir bendrai už "geležinės uždangos". Kurie siunčia žino, kaip sovietai agentūrai apkrovusios mokesčiais ir muitais. Senatorius Saxbe jau atkreipė State Departamento dėmesį į tuos amerikiečių išnaudojimus norint pagelbėti savo giminėms. (KSK)

GRAŽI BIRUTIEČIŲ IŠKYLA

Birželio 29 d. p. Budrių sodyboje įvyko Clevelando birutiečių iškylo-gegužinė. Iškyloje dalyvavo birutietės su šeimomis ir kviesti svečiai.

Vos tik atvykus į vietą, kažkaip gera pasidarė širdžiai, nes p. Budrių sodyba apsupta didžiuliais ąžuolais, kurie priminė Kauno ąžuolyną. Iš karto pasijutai lyg namo būtimei sugrįžęs. Diena pasitaikė labai gra-

ži, tad ir visų dalyvių ūpas buvo pakilus ir nuotaikingas. Gal čia veikė ąžuolai, o gal birutiečių vaišingumas, kad visi pasijutome lyg būtime viena didelė šeima susirinkę ąžuolyno pavėsyje.

Kaip ir visada birutietės nuoširdžiai visus vaišino įvairiais prašmatniais skanumynais, o ištroškusius punėu, kava ir stipresniais gėrimais... Pasirinkti ma s buvo pilna to žodžio prasme.

Skyriaus pirmininkė V. Nagevičienė, pasveikinus visus susirinkusius, pakvietė kultūros reikalų vadovę O. Mikulskienę praveisti programą, kurią ji labai gražiai ir labai sumaniai pravedė.

Čia buvo pasveikinti visi birželio varduvininkai, prisegant jiems po rožę ir įteikiant D.L.K. Birutės, dailininko Galdiko pieštą atvirutę, kad prisimintų, jog savo varduves atšventė birutiečių tarpe. Pasveikinti buvo sekantys asmenys: birutietės — Janina Ūsienė, Janina Žeromskienė ir Petronėlė Karosienė; ramovėnai — dr. Antanas Miliauskas, Antanas Mikolūnas ir Antanas Jonaitis. Sugiedojus ilgiausių metų ir Lietuva Brangi, toliau sekė kupletai iš birutiečių aktualijų, žaidimai ir dainos. Juokas ir daina skambėjo iki pat vakaro. Ir kaip čia nedainuosi, kada, rodos, ir ąžuolai tau pritaria.

Dauguma svečių suvažiavo tarp 12-2 valandos, bet atėjus 8 valandai vakaro niekas nenorėjo skirstytis.

Ačiū birutietėms už tokią gražią ir kultūringą pramogą. (d)

GLOBE PARCEL SERVICE, INC. CLEVELANDO SKYRIUS

Dėl atostogų bus uždarytas nuo liepos mėn. 4 dienos iki liepos mėn. 29 dienos.
787 E. 185 St.
Cleveland, Ohio 44119
Tel. 486-1836

MALE

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
OR
1ST CLASS SKILLED
DIE MAKERS
DIE REPAIRS

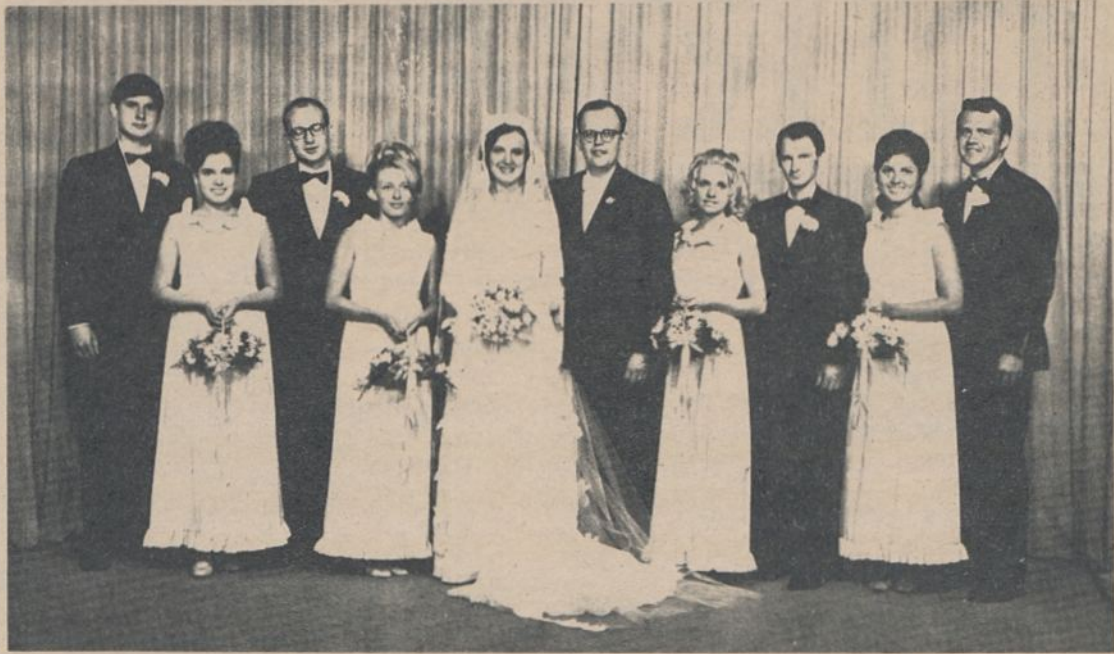
Must be able to set up. Work from Blue Prints & Close Tolerance. Steady work. Overtime. 1st and 2nd shifts.
THE DICKEY GRABLER CO.
10302 Madison Ave.,
Cleveland, Ohio
(48-54)

WANTED AT ONCE JOURNEYMEN TOOL AND DIE MAKERS MACHINE REPAIRMEN PIPE FITTERS

1ST & 2ND SHIFT
Journeyman's card or 8 years industrial experience also
Time. Study men experienced
1ST SHIFT
Excellent wages and working conditions. Non contributory pension group insurance plans.
Apply Employment Office
THE PRESTOLITE CO.
Division of Eltra Corp.
Morton and Backus Sts., Bay City, Michigan
An Equal Opportunity Employer
(52-58)

OPPORTUNITY MACHINIST

• Work in Production Machine Shop
• Machine Titanium and Aluminum
• New Air Conditioned Facilities in Commerce Park
• Full Company Benefits
• 10% Cash Bonus Paid to all Employees in 1968
To be part of this dynamic company, contact:
MRS. F. S. EVANS, 744-0760
BRANSON SONIC POWER COMPANY
EAGLE ROAD, COMMERCE PARK
DANBURY, CONNECTICUT 06810
DIAL (203) 744-0760
An Equal Opportunity Employer
(52-54)

Aurelija Mačytė ir Antanas Jucaitis, susituokę Clevelande birželio 28 d., tarp pabrolių ir pamergių. Nuotraukoje iš dešinės: Rimas Dumbrys, Dalia Orantaitė, Algis Rukšėnas, Milda Jokūbaitytė, jaunieji Antanas ir Aurelija Jucaičiai, Dalia Vodopalaitė, Pranas Mašiotas, Loretė Lesčinskaitė ir Marijus Mačys.

Gera proga šiuo metu yra sutaupyti ant Jūsų mokamų namų (Homeowners) bei automobilių premijų. Dėl informacijų skambinkite V. Giedraičiui tel. 944-6835.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

MALE

Wanted at once
Experienced
LATHE HANDS.

MUST BE ABLE TO SET UP WORK FROM BLUE PRINTS AND CLOSE TOLERANCE.

Lay Out and Fit Up Men. EXPERIENCED IN STEEL FABRICATION. GOOD HOURLY RATE. STEADY WORK. DAY SHIFT. AGE NO BARRIER.

Boom Boiler & Welding Co.
2514 CENTER ST.
CLEVELAND, OHIO
(54-58)

BUS DRIVERS

Due to an expansion of our fleet of school buses we are in need of full or part time bus drivers. The first driver training school will begin immediately. Additional sessions will be held through July.

Contact Mr. Robert Penley
Director of Transportation
Orange Local School District
216 — 831-8600
(54-60)

FEMALE

ATTENTION!
NURSE

RN's Full Time
Positions open. All shifts. 238 bed geriatric facility. Excellent salary, contact Nursing office, Forest Hills Nursing Home, 268-3800.
An Equal Opportunity Employer
(54-61)

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1969 metų spalio 1 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slaptyvardžiu. Tas pats slaptyvardis užrašomas ant pridėdama voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui 300 dolerių premija bus įteikta 1969 m. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI grąžinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasta balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS.

Naturally
SUPERIOR SAVINGS
Main Office: SINCE 1909
798 EAST 185th STREET
6712 SUPERIOR AVENUE
13515 EUCLID AVENUE

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

DELLA E. JAKUBS & SON
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai.
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue 936 East 185th Street
361-1763 531-7770

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

MIRĖ ŽURNALISTAS
VLADAS BARČIAUSKAS

Liepos 2 d. New Yorke mirė Vladas Barčiauskas, žurnalistas, visuomenės veikėjas, 61 metų amžiaus. Paliko žmoną ir sūnų.

• Amerikos Lietuvių Taryba, Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitetui šiais metais antrą kartą paskyrė 5,000.00 dol. Tokiu būdu 1969 m. ALT VLIKui perdavė 10,000.00 dol. Iš ALT tokią pat sumą VLIKas gavo ir praėjusiais metais.

• Amerikos Lietuvių kongreso programoje bus įžvelgta į dabartinę lietuvių tautos padėtį krašte ir išeivijoje, panagrinėta Lietuvos laisvinimo darbo sėkmės ir nesėkmės ir išdiskutuota programa ateities veiklai. Šie klausimai bus pristatyti kelių prelegentų.

Organizacijų atstovai, o taip pat ir visi kas tik domisi Lietuvos laisvinimo darbu, bei kongreso programa, kviečiami kongrese dalyvauti. Organizacijos prašomos paskirti atstovų pavardes, vardus ir adresus pranešti ALT biurui: Lithuanian American Council, Inc., 6818 So. Western Av., Chicago, Illinois 60636.

JUOZO BERTULIO
KANTATA: "SUGRIŽIMO
GIESMĖ"

LB Chicago apygardos švietimo Komisija gegužės 4 d. Jaunimo Centre suruošė mokykloms muzikinę šventę. Dalyvavo 11 liuanistinių mokyklų. Su savo programa atskirai išstojo: Cicero lit. mokykla — dirigo J. Kreivėnas; Marquette Parko — dirig. V. Gutauskas; Brighton Parko — atliko montažėlį — vad. S. Jonynienė; Bridgeporto, kanklės — vadov. A. Vaičiūnaitė, Chicago Aukšt. Mokyklos — vadov. J. Mačiulis; Dariaus-Girėno — vadov. L. Nakutyte; Lemonto — Maironio, akordeonu pagrojo 6 kl. mokinė Rasa Šoliūnaitė.

II-je programos dalyje, muz. F. Stroliai vadovaujant, buvo atlikta Juozo Bertulio dėmesio verta kantata: "Sugrįžimo giesmė". Dalyvavo dalis mokinių iš šių mokyklų: Brighton Parko — paruošė J. Bertulis, Cicero, — paruošė J. Kreivėnas ir Dariaus-Girėno, paruošė L. Nakutyte. Taipgi įsijungė solistė G. Mažienė ir VYČIŲ mišrus choras. Fortepionu akompanavo Mindaugas Mačiulis.

Ši kantata padarė nelauktą staigmeną. Čia buvo įrodyta, kad mokyklų vaikų choras tinkamai gali būti įjungtas į suaugusių choro

ansamblį kaip savystovus vienetą. Vaikai savo partiją buvo labai gerai išmoko. Bendroji kūrinio harmonija derinosi be priekaištų. Tai autorius nuopelnas. Labai pageidautina, kad plačioji visuomenė šią kantatą išvystų Marijos Aukšt. Mokyklos auditorijoje pilnumoje (nes praėjusią kartą jos dalis buvo išleista, dėl techninių kliūčių).

Ši kantata kalba į lietuvių širdį per reiškiamas tekste programines muzikos taikliais pavaizdavimais. Čia ir yra jos įdomumas, ir gyvėbė lietuviui mylinčiam savo tautą. Prie to, muzikinė technika joje vykusiai naudojama tiek introdukijoje, tiek ir chore.

Vaikų choras irgi sąmoningai ir logiškai įvedamas. Tą visą sujungus krūvon, sudaro didingą skambėjimą.

Man atrodo, kad L. B-nė perėmusi savo globon Choro švenčių patvarkymą, įvedama vaikų choras su dvibalsinėmis (kai ką tribalsinėmis) dainelėmis, nuvertina mūsų dainų švenčių reikšmę kitų garbingųjų tautų akyse. Šioji kantata visais atžvilgiais būtų tinkama IV-tai Dainų šventei. Ypač, jei joje galėtų dalyvauti apie 500 vaikų ir didžiulis mišrus choras.

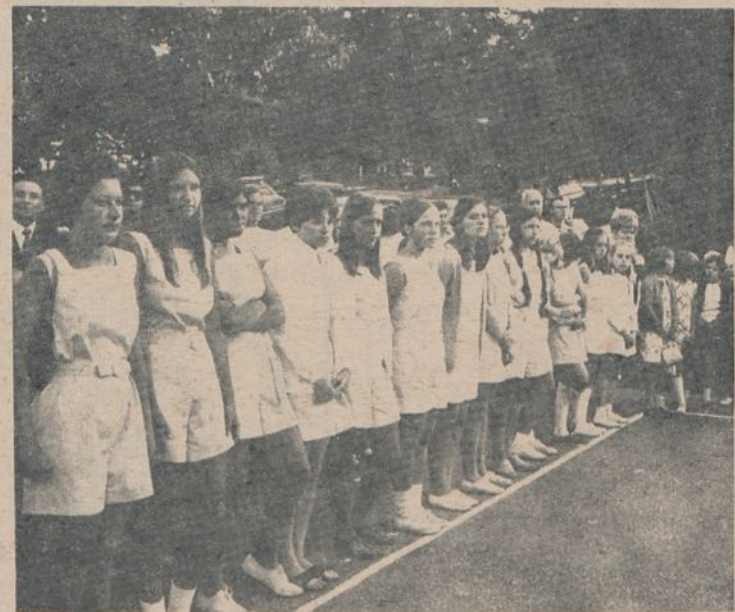
J. Žilevičius

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

GRAŽI IR VERTINGA
DOVANA

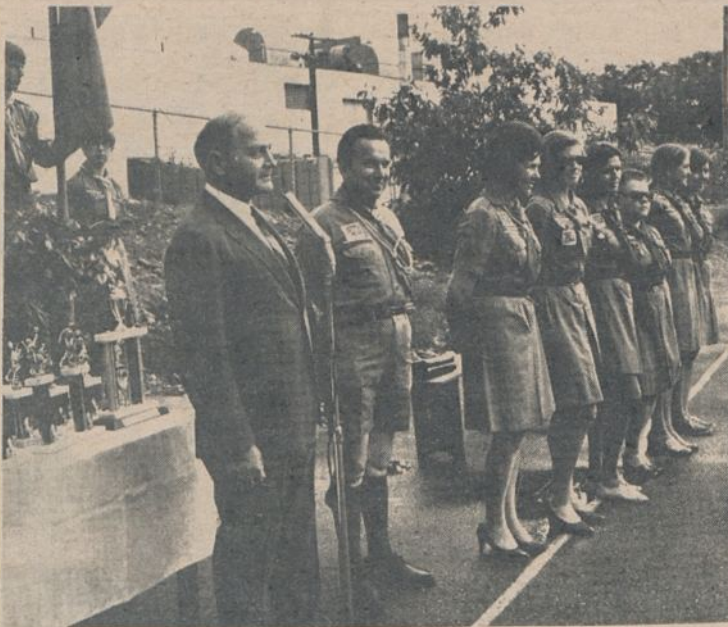
Vyriški šveicariški HY MOSER 18 karatų aukso, 25 akmenų, automatiški, kalendorius, incabloc laikrodžiai, naujausios gamybos ir mados, parduodami labai žemomis kainomis su garantija. Dėl katalogų ir kitų informacijų rašyti:

S. V. STARAS — IMPORTER,
23 Mendon St.,
Worcester, Mass. 01604

Bostono Baltijos tunto skautės, atidarant Atlanto rajono skautų-čių sporto šventę, su draugininke Aldona Dabrilaitė.

Č. Kiliulio nuotrauka

Atidarant skautų sporto šventę. Iš kairės: Maironio parko pirm. K. Adomavičius, šventės rengėjas v. s. P. Molis, s. L. Milukienė, ps. B. Zdanienė, ps. G. Stankūnienė, ps. Jankauskienė, ps. Bartytė ir s. R. Lora.

ATLANTO RAJONO SKAUTŲ SPORTO ŠVENTĖ

Š. m. birželio mėn. 21-22 dienomis Maironio Parke Shrewsbury, Mass. prie pat Worcesterio įvykusioje rajono skautų-čių sporto šventėje dalyvavo skautai ir

LIETUVIŠKA
VASARVIETĖ
BANGA
CAPE CODE, MASS.

- Prie Atlanto vandenyno, Golfo srovės šildomo garšaus Craigville Beach.
- Patogūs kambariai ir atskiri namukai, kur patiemis galima gamintis valgi.
- Skanūs lietuviški valgiai.
- Grynas pušų oras ir rami vietovė poilsiui.
- Svečiams be nuosavų automobilių — transportacija į ir iš paplūdimio.
- Šalia "Bangos" randasi ežeras su paplūdimiu. Žuvavimo mėgėjams yra laivelis.

Norintieji puikiai praleisti atostogas prašomi su užsakytais kreiptis šiuo adresu:

A. Pakštienė,

BANGA,
Box 188, Centerville,
Cape Cod, Mass.
Tel. (617) 775-4633

vilkiukai iš Bostono, Brocktono, Detroito, Elizabetho, Hartfordo, Kennebunkport, New Yorko ir Worcesterio ir sesių komandos iš Bostono, Elizabetho, Hartfordo, New Yorko ir Worcesterio. Šiais metais šventė buvo dar didesnė ir joje dalyvavo virš 200 sportininkų, labai daug tėvų ir svečių, kurie praleido savaitgalį kartu su lietuvišku skautišku jaunimu.

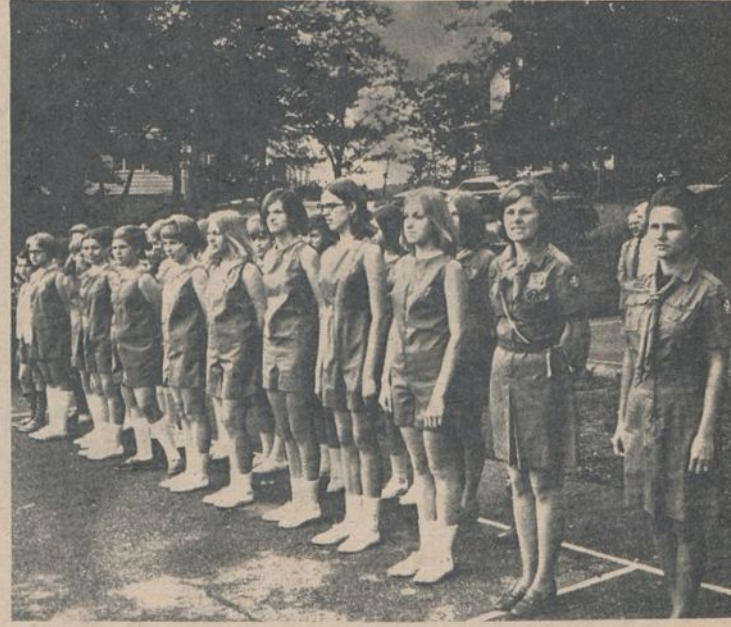
Sporto šventės pradžioje, pakėlus vėliavas ir sugiedojus himnus, visus suvažiavusius sveikino šventės rengėjai Worcesterio "Nevėžio" tunto tuntininkas v. s. P. Molis, Maironio Parko pirm. p. K. Adomavičius, Lietuvių Piliečių Klubo sekretorius p. J. Svikla, Skautų Tėvų Komiteto pirm. p. J. Palubeckas ir Rajono Vadeivė s. L. Milukienė, kuri baigdamą savo sveikinimus brolių ir sesių vardu oficialiai atidarė 14-ją skautų-čių sporto šventę.

Sesių varžybose daugiausia taškų surinko Hartfordo sesių komanda — 51 tašką ir jai teko rajono sesių perėinamoji taurė visam laikui, nes ją laimėjo jau antri metai iš eilės. Komandos vadovė L. Zdanienė pereinamąją taurę įteikė Rajono Vadeivė s. L. Milukienė. Antrą vietą laimėjo New Yorko ir Worcesterio vienetai surinkę po 16 t., trečią vietą Bostono sesės surinkusios 14 t. ir ketvirtą vietą Elizabetho sesės — 12 t.

Brolių varžybose daugiausia taškų surinko Hartfordo skautų vienetas — 76½ t. ir jis laimėjo rajono skautų pereinamąją taurę iki sekančių metų. Pereinamąją taurę jiems įteikė Rajono Vadeivė s. A. Bobelis. Antrą vietą laimėjo Bostono skautų vienetas surinkęs 42 t., trečią vietą Worcesterio broliai — 38 t., ketvirtą vietą New Yorko skautų vienetas — 37½ t., penktą vietą Kennebunkport skautų vienetas — 24 t. Svečiai skautai iš Detroito jaunių ir senjorų grupėje krepšinyje laimėjo pirmas vietas ir jiems teko pirmoms vietoms skirtos taurės.

Pirmas vietas laimėjusiems buvo įteiktos taurės su specialiu skautų-čių sporto šventės pažymėjimu, o antros ir trečios vietos laimėtojai gavo specialius sporto šventės pažymėjimus. Taures ir pažymėjimus laimėtojams įteikė v. s. P. Molis ir ps. R. Jakubauskas.

Sporto šventės pirmų vietų laimėtojams atiteko taip ir kai kurių asmenų padovanotos taures: Vyr. Skautininkės — v. s. M. Jonikienės, vyr. skautininko — v. s. V. Vijeikio, Rajono Vadovo — s. A. Bobelio, Worcesterio Akademikų Skautų

Worcesterio Neringos tunto sesių komanda su vadove ps. D. Domantiene ir šalia jos sl. A. Palubeckaitė.

skyriaus, Maironio Parko, Lietuvių Piliečių Klubo, S. Marcinkevičiaus, J. Matulevičiaus ir J. Vidūno.

Skautų sporto šventės rengėjai "Nevėžio" tunto vadovai: v. s. P. Molis, ps. A. Glodas, ps. O. Jakubauskas, ps. A. Prancevičius, v. sl. R. Marcinkevičius, v. sl. E. Markevičius, v. sl. A. Pridotkas, sl. A. Gedmintas, sl. Z. Šermukšnis padedant skautų tėveliams ir "Neringos" tunto vadovams: ps. D. Marcinkevičiūtei, ps. D. Domantienei, ps. I. Markevičiūtei, s. R. Molienei, sl. N. Vidūnaitėi ir kitoms sesėms, nešė visą šventės parengimo našta.

Sporto šventės metu taip pat talkininkavo vyr. teisėjas B. Maurutis, s. L. Milukienė, ps. Jankauskienė, s. A. Bobelis, s. C. Kiliulis ir P. Veitas.

Šeštadienio vakare aikštėje buvo Joninių laužas su vaidinimu parašytu p. P. Račiukaičio "Paparčio žiedui Pražydu". Šis gražus vaidinimas atliktas p. P. Račiukaičio ir Worcesterio skautų-čių bendromis jėgomis. Po laužo buvo šokiai jaunesniems ir vyresniems abiejose salėse su pritaikinta muzika.

Sekmadienį iš ryto buvo lengvosios atletikos rungtynės ir po pietų finalinės

Sporto šventė praėjo tikrai gražioje skautiškoje nuotaikoje. Ją susidomėjimas vis didėja ir šiemet ji sutraukė ne tik labai didelį skaičių skautų-čių, bet taip pat tėvų ir svečių. Ši graži tradicinė skautų sporto šventė yra nuopelnas vadovų-vių įdėto darbo ją rengiant ir gražaus skautiško jaunimo bendradarbiavimo vaisius.

(k)

Worcesterio Nevėžio tunto jaunių komanda.

GERIAUSIAI PAILSĖSIT-PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE
JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

VILA AUDRONĖ JAU ATIDARYTA
IR PRIIMA SVEČIUS

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ, OSTERVILLE, CAPE COD, MASS. 02655. Tel. 428-8425, MRS. MARIJA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

Vaikų choras drauge su mišriu choru atlieka kantatą.

A. Gulbinsko nuotr.